

ĮVYKIAI, PROBLEMOS, NUOMONĖS

LENKIJOS LIETUVIUS APLANKĖ LIETUVOS SEIMO PIRMININKAS
JUOZAS OLEKAS – **Irena Vilimienė** 3

INTERVIU

SKAIČIAI IR VERTYBĖS – POKALBIS SU PUNSKO LIETUVIŲ KULTŪROS
NAMŲ DIREKTORE ASTA PEČIULIENE – **Irena Vilimienė** 5

JUBILIEJAI

PUNSKO KOVO 11-OSIOS BENDROJO LAVINIMO LIETUVIŲ LICĖJUI 70
– **Birutė Vaičiulienė** 8

ŠVIETIMAS

PUNSKO SAVIVALDYBĖS VAIKŲ DARŽELYJE – **Vida Jolanta Stankevi-
čienė** 12

PUNSKO DARIAUS IR GIRĖNO PAGRINDINĖJE MOKYKLOJE – **Dalia
Makauskienė** 16

2025/2026 MOKSLO METAI PUNSKO KOVO 11-OSIOS LICĖJUJE –
Alicija Krakauskienė 21

ŽMONĖS

AUDRINGAS TĖVO LIKIMAS – **Vytautas Pečiulis** 25

SKELBIMAI

Viršeliuose:

Punsko Kovo 11-osios bendrojo lavinimo lietuvių licėjui 70
(Virginijos Karčiauskienės nuotr.)

Punsko lietuvių kultūros namų liaudiškos muzikos kapela „Klum-
pė“ Sąskrydyje 2026 (Virginijos Karčiauskienės nuotr.)

REDAKCIJOS ADRESAS

16-515 Puńsk, ul. A. Mickiewicza 23
tel. (+48) 87 5161 416
www.e-ausra.pl
ausra@o2.pl

LEIDŽIA

Lenkijos lietuvių draugija
16-500 Sejny, ul. Wileńska 9
tel. / faks. (+48) 87 5162 125
lld@post.pl

VYR. REDAKTORĖ Irena Vilimienė
REDAKCIJOS SEKRETORĖ Rasa Žukauskienė
STILISTĖ, KOREKTORĖ Birutė Ołów
TECHN. REDAKTORĖ Aldona Jonušonytė
KORESPONDENTĖS: Jurgita Batvinskienė,
Rasa Žukauskienė, Bożena Bobin

Spausdino „Aušros“ leidyklos spaustuvė.

Numeris pasirašytas spaudai 2026-07-13

Rankraščiai taisomi ir trumpinami redakcijos
nuožiūra. Redakcijos nuomonė nebūtinai
sutampa su autorių nuomone.

**DOFINANSOWANO
ZE ŚRODKÓW
BUDŻETU PAŃSTWA
MINISTERSTWO SPRAW WEWNĘTRZNYCH
I ADMINISTRACJI**

**DZIAŁALNOŚĆ MAJĄCA NA CELU OCHRONIE,
ZACHOWANIE I ROZWÓJ TOŻSAMOŚCI KULTUROWEJ
MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH I ETNICZNYCH
LUB ZACHOWANIE I ROZWÓJ JĘZYKA REGIONALNEGO**

**Zadanie publiczne pod nazwą:
Wydanie czasopism dla mniejszości litewskiej
„Aušra” i „Aušrelė”**

DOFINANSOWANIE
450 000,00 zł
CAŁKOWITA WARTOŚĆ
503 550,00 zł
DATA PODPISANIA UMOWY
25-03-2026 r.

*Publikacja wyraża jedynie poglądy autora/ów i nie
może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem
Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.
Leidinyje reiškia tik autoriaus (-ių) nuomonė ir ji
negali būti tapatinama su oficialia Vidaus reikalų ir
administracijos ministro pozicija.*

Projektą „*Lenkijos lietuvių gyvenimo atspindžiai*“
iš dalies finansuoja
Medijų rėmimo fondas
(gauta parama projektui
– 10362 eurai).

MRF
MEDIJŲ RĖMIMO FONDAS

Mieli skaitytojai!

IRENA VILIMIENĖ

Vasara paprastai praskrieja nepastebėta. Birželis paliko mus įkaitusius nuo tropinio karščio, o liepa pasitiko gairių oru, šiek tiek per ilgai užtrukusiu, kad jau spėjome pasiilgti saulės spindulių. Dėl nesiliaujančio lietaus jau ir ūkininkai skundžiasi negalį sienų suvežti. Žodžiu, orų nepasirinksi, kas jau duota, tą turi. Tik giedant Lietuvos himną lietus atsitraukė ir leido netrukdomai žmonėms sueiti draugėn.

Mes, Lenkijos lietuviai, vasaros pradžią praleidome bešvėsdami didžiuosius Punsko jubiliejus – Lietuvos kultūros namų ir Kovo 11-osios lietuvių licėjaus 70-mečius. Dabar galime šiek tiek pailsėti ir palengva ruoštis kitoms šventėms – Žolinėms ir Seinų kunigų seminarijos jubiliejui.

Vasarą verta pailsėti. Taigi stabtelėjime ir bent kuriam laikui pasislėpkime nuo to nuolatinio skubėjimo, atsakomybės, kasdienio įsipareigojimo anksti keltis ir kalnus nuversti. Stabtelėjime, kad spėtume pamatyti kitą žmogų, paimiti jį už rankos ir pabūti kartu stebint lenktyniaujančias ežero bangeles ar šuoliuojančius žiogelius. Tokiems užsiėmimams šiandien mes mažiausiai turime laiko. Žmogui, kaip ir žemei, reikalinga atvanga. Pamenu, kad Marius Katiliškis taip yra rašęs apie žemę, kuriai būtina pailsėti. Tad bent vasarą leiskime sau pamatyti mus supantį pasaulį. Taigi suspėkime prisiskinti liepžiedžių kvapo, ramunėlių baltumo, čiobrelėlių ir mėtų gairės, kad vėl žiemą galėtume džiaugtis vasaros gėrybėmis.

O šiame „Aušros“ numeryje – dar darbinių mokslo metų aidai iš mokyklų, Punsko lietuvių kultūros namų ir Kovo 11-osios licėjaus jubiliejų tranki muzika.

Geros Jums vasaros ir smagių akimirkų su „Aušra“!

Lenkijos lietuvius aplankė Lietuvos Seimo pirmininkas Juozas Olekas

IRENA VILIMIENĖ

Lenkijos lietuvių bendruomenės kvietimu liepos 3 d. Seinuose, Punske ir Suvalkuose lankėsi Lietuvos Respublikos Seimo pirmininkas Juozas Olekas, Užsienio reikalų komiteto pirmininkas Remigijus Motuzas, Seimo pirmininko patarėjas Ričardas Degutis, juos lydėjo LR diplomatai: ambasadorius Valdemaras Sarapinas ir konsulato Seinuose vadovas Mindaugas Butkus. Vizito tikslas – aptarti Lenkijos lietuvių situaciją, ieškoti būdų įamžinti lietuvių kultūros paveldą Seinų krašte, pagerinti Seinų „Lietuvių namų“ padėtį.

Svečius prie valstybės sienos pasitiko Lietuvos diplomatai ir Lenkijos lietuvių bendruomenės atstovai: LLB pirmininkė Irena Vilimienė, LLD pirmininkė Onutė Nevulienė, vicepirmininkas Algirdas Vaicekaskas, kurie lydėjo visą kelionę.

Berznyko kapinėse svečiai pagerbė ten palaidotų Lietuvos karių atminimą – padėjo puokštę gėlių. Po to atvyko į Seinų „Žiburio“ mokyklą. Aptariant Seinų lietuvių švietimo klausimus, atkreiptas dėmesys į vadovėlių trūkumą: nors mokykloje visų dalykų mokoma lietuvių kalba, vaikai naudojami lenkiškais vadovėliais. Su svečiais daug kalbėta šia tema. Pasak Seimo pirmininko, tai nesunkiai išsprendžiama problema – tereikia pasamdžius vertėjus išversti vadovėlius. Kadangi mokslievių nedaug, vadovėliai galėtų būti elektroniniai. Kita esminė problema – Seinų ir Suvalkų lietuvių mokyklų finansavimas. Jos yra nevalstybinės, todėl nėra Lenkijos valstybės pilnai išlaikomos. Visai negauna tos dalies lėšų, kuri paprastai skiriama iš savivaldybių. Šioms mokykloms trūkstantį lėšų dalį skiria Lietuvos švietimo,

Prie Punsko Kovo 11-osios licėjaus 70-mečiui skirtą paminklinio akmenį

Seinų lietuvių „Žiburio“ mokykloje

mokslo ir sporto ministerija.

Lankant Seinų kunigų seminariją, kiek ilgiau sustota Lietuvių menėje. Seimo pirmininkas Juozas Olekas pritarė, kad menė (ir visa muziejaus ekspozicija) neatspindi tikrojo lietuvių indėlio į krašto istoriją. Vertėtų vėl pradėti kalbėtis su seminarijos patalpų savininku – Seinų parapijos klebonu ir Lietuvos kuriuo nors muziejumi, kad Lietuvių menės ekspozicija būtų papildyta.

Seinų „Lietuvių namuose“ įvyko visų lietuviškų mokyklų, organizacijų ir kultūros įstaigų vadovų susitikimas su Seimo pirmininku bei jį lydinčiais svečiais. Buvo aptartos pagrindinės problemos ir Lenkijos lietuvių lūkesčiai.

Lenkijos lietuvių bendruomenės valdybos pirmininkė Irena Vilimienė, kalbėdama apie etninių žemių lietuvių situaciją, pabrėžė, kad likviduojant Tautinių mažumų ir išeivijos departamentą prie LR Vyriausybės buvo žadėta, jog ryšys su Lietuva ir užsienio lietuvių padėtis tik gerės. Tuo metu Lenkijos lietuvių bendruomenė prašė, kad etninių žemių lietuviams būtų parengta atskira programa. 2008 m. panaikinus TMID, perdavus jo kompetencijas Švietimo ir mokslo bei Užsienio reikalų ministerijoms ir įkūrus Globalios

Lietuvos departamentą, iš esmės pasikeitė etninių žemių lietuvių padėtis. Reikia turėti omeny, kad nuo to laiko ypač išaugo emigrantų iš Lietuvos įvairiose pasaulio šalyse skaičius. Lietuvių švietimo kuravimas išliko panašaus lygio, bet Globalios Lietuvos „maiše“ etninių žemių lietuviai tapo nepastebimi, kadangi bendruomenės vertinama daugiausia pagal gausumą. Taigi šiuo metu vienos gausiausių lietuvių bendruomenių yra JAV, Norvegijoje, JK ir kt. Lenkijos lietuviai pasidarę nesvarbūs, nors istorškai žiūrint – jų reikšmė visai kita. Todėl LLB pirmininkė pasiūlė, kad Lenkijos lietuviams (kiti etninių žemių lietuviai šiuo metu yra nedraugiškų šalių teritorijose) vis dėlto būtų sukurta atskira programa, susidedanti kad ir iš 10 sakinių. Ji užtikrintų Lenkijoje esančių institucijų (visų pirma Seinų „Lietuvių namų“ ir Vysk. A. Baranausko fondo įsteigtų mokyklų), kurios buvo Lietuvos investicijos, veiklą. Konkretus pavyzdys: pastačius Seinų „Lietuvių namus“, buvo žadama juos remti mokant konsulato nuomos mokesčių. Tai turėjo būti netiesioginė parama lietuvių kultūrai Seinuose. Tačiau praėjus 20 metų apie tai pamiršta.

Kitas LLB siūlymas – etninių žemių lietuvių kuravimą iš URM

perduoti Kultūros ministerijai. Tai būtų logiškas žingsnis dėl Lenkijos lietuvių interesų, susijusių su Lietuva (kultūros išsaugojimas ir plėtra, istorijos ir kultūros paveldo įamžinimas). Žodžiu, švietimą kuruotų Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, kultūrą – Kultūros ministerija.

Po susitikimo „Lietuvių namuose“ svečiai nuvyko į Punkską. Čia aplankė Punksko Kovo 11-osios lietuvių licėjų bei Dariaus ir Girėno pagrindinę mokyklą. Po pietų Suvalkuose lankė „Vienybės“ mokyklą ir vaikų darželį.

Kitą dieną LR Seimo Užsienio reikalų komiteto pirmininkas Remigijus Motuzas savo „Facebook“ paskyroje paskelbė tokio turinio įrašą: „Lenkijos lietuvių bendruomenės gebėjimas per kartas išaugoti kalbą ir tradicijas savo gimtojoje žemėje yra ypatingas reiškinys. Tuo dar kartą įsitikinome drauge su Seimo Pirmininku Juozu Oleku darbo vizitu lankydamiesi Punkske, Seinuose ir Suvalkuose liepos 3 d.

Ryšys su Lietuva pirmiausia yra perduodamas šeimose, bendruomenėse ir lietuviškose mokyklose. Būtent čia auga jaunoji karta, kuri lietuvių kalbą, istoriją ir kultūrą priima ne kaip formalumą, o kaip gyvą savo tapatybės dalį. Todėl Lietuvos valstybės pareiga – nuosekliai remti lituanistinį ugdymą, kultūrinę veiklą ir bendruomenės iniciatyvas.

Pastaruoju metu mūsų regionui susiduriant su rimtais saugumo iššūkiais, Lenkijos lietuvių pilietinis aktyvumas, kova su dezinformacija ir nuolatinis Lietuvos vardo garsinimas kaimyninėje visuomenėje tiesiogiai prisideda prie atsparumo ir bendrytės su Lietuva stiprinimo.

Esame dėkingi Lenkijos lietuvių bendruomenės valdybos pirmininkei Irenai Vilimienai, Seinų, Punksko ir Suvalkų lietuviškų ugdymo įstaigų vadovams bei visiems lietuviams už šiltą priėmimą, atvirą pokalbį ir kasdienį darbą saugant lietuviybę. Jūsų veikla yra be galo svarbi ir neįkainojama.“

Skaiciai ir vertybės – pokalbis su Punsco lietuvių kultūros namų direktore Asta Pečiulienė

MRF MEDIJŲ
RĖMIMO
FONDAS

IRENA VILIMIENĖ

Tęsinys.

Pradžia š. m. „Aušros“ 12 nr.

Irena Vilimienė: Ką pasakoja kultūros namų archyvas? Ar ten galima rasti įdomių istorijų, kurias verta būtų ištraukti į dienos šviesą?

Asta Pečiulienė: Kultūros namų archyvas yra kruopščiai saugomas – jame ne tik rašytiniai dokumentai, bet taip pat filmuota medžiaga. Mes nuo 1990 metų turime beveik visų renginių filmuotą medžiagą, kuri galbūt bus įdomi istorikams ar tyrinėtojams, kada nors rašysiantiems apie mus mokslinius darbus. Manau, kad tikrai suras tokių istorijų, kurios sudomins ir bus vertingos. Kai aš tvarkiau archyvą, man viskas buvo

įdomu... Yra ten vadovų rankraščių, ataskaitų, susirinkimų protokolų, statybos komiteto protokolų, muzikos mokyklos įsikūrimo protokolų ir galybė kitų dokumentų. Bet... visko neįmanoma aprėpti, reikia tam skirti daug laiko, o šiuo metu to laiko dar labai trūksta. Būtų nepaprastai vertinga, kad tie archyvai būtų susisteminti ir sutvarkyti specialistų, nes kol kas jie tik sudėti maždaug chronologine tvarka.

I. V.: Kiek svarbus Tau atrodo kultūros namų, mokyklų ir nevyriausybinių organizacijų bendradarbiavimas?

A. P.: Tai yra kertinis mūsų veiklos dalykas. LKN ir visos

lietuviškos organizacijos bei įstaigos privalo žiūrėti viena kryptimi, būti kaip kumštis, palaikyti vieni kitus. Nereikia skelbti šūkių apie vienybę, jei nusigręžęs veiki priešingai. Punsco, Seinų, Suvalkų vaikų darželiai, mokyklos, kultūros įstaigos, lietuviškos nevyriausybinių organizacijos – tai strateginiai partneriai, kurie padeda mums gyvuoti ir remia mūsų siekius. Manau, kad mūsų bendradarbiavimas eina teisingu keliu ir reikia jį tik stiprinti bei tobulinti.

I. V.: Įsivaizduok kultūros namus po 10 metų – kas pasikeitę, o kas išlikę nepajudinama? Kokie trys prioritetai artimiausiems metams?

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

A. P.: Tikrai bus pasikeitusi direktorė. ☺ Bet labai norėčiau, kad išliktų visi meno ansambliai arba atsirastų dar naujų. Norėtųsi, kad nieks ateityje nesuabejotų mūsų skleidžiamomis vertybėmis, kad visada jos išliktų nepakitusios, kad lietuviškas žodis, lietuvių kultūra čia įsitvirtintų amžiams. Artimiausi metai – lai jie bėga, bet lėčiau, nes darbų begalės, o laiko, rodos, vis mažiau. Europinių projektų įgyvendinimas, LKN pastato remontas ir dar artimiausioje ateityje planuojamas scenos remontas – tai tiek daug papildomų rūpesčių, kurių našta vis labiau jaučiu ant savo pečių, o laikas juk nebėga atgal, metų skaičius tik auga... Vis dėlto visada stengdavusi būti optimistė. Sakau: viską įmanoma pakelti, kad tik sveikata leistų. Artimiausių metų prioritetai – išlaikyti tai, ką turime, gerinti vadovų ir ansamblių darbo sąlygas, būti traukos jėga ansambliams ir spinduliuoti Punsko lietuvių kultūros dvasia.

I. V.: Ko pati norėtum palinkėti punskiečiams šio jubiliejaus proga? Kokią žinutę norėtum perduoti jauniausiems punskiečiams?

A. P.: Jubiliejaus proga linkiu visiems stiprybės, sveikatos, vienybės, skleisti daugiau džiaugsmo ir didžiulį savo nuveiktą darbais. Manau, kad visa Punsko LKN bendruomenė – labai stipri, ir tokie išlikime. Čia slypi mūsų jėga ir tvirtybė.

Jauniausiems vaikams tariau: kai nusibos kompiuteriai ir telefonai, kai tik turėsite laisvą minutėlę, ateikit pas mus į svečius. Mes būsim Jums draugai, parodysim, kuo vertinga Lietuva, kokia graži mūsų kalba, kokia įdomi kultūra, kur mūsų šaknys. Nepatikėsit patys, kad iš jų išauga liepos ir ąžuolai – jūs, vaikai!

I. V.: Kokie įspūdžiai po jubiliejinio koncerto? Kokių svečių, sveikinimų sulaukėte?

A. P.: Mums buvo labai džiugu, kad mūsų jubiliejiname koncerte dalyvavo garbūs svečiai: LR konsolato Seinuose vadovas Mindaugas Butkus, LR užsienio reikalų ministerijos Globalios Lietuvos departamento direktorė Lina Žukauskaitė, LLB pirmininkė Irena Vilimienė, vaivados įgaliotinis tautinėms

mažumoms Arturas Konopackis (Artur Konopacki), kuris perskaitė Lenkijos vidaus reikalų ir administracijos ministro patarėjo Tomašo Šimanskio (Tomasz Szymański) linkėjimus, maršalkos atstovas, Palenkės vaivadijos seimelio tarybos narys, Tautinių ir etninių mažumų komisijos pirmininkas Igoras Lukašukas (Igor Łukaszuk), perdavęs Palenkės maršalkos Lukašo Prokorimo (Łukasz Prokorym) sveikinimus, Seinų apskrities viršininko pavaduotojas Antanas Baudys. Labai smagu, kad visuomet dėmesio sulaukiamė ir iš vietos valdžios, Lenkijos lietuviškų organizacijų pirmininkų bei įstaigų vadovų. Jie visi LKN bendruomenę sveikino gražiausiais žodžiais, prasmingais linkėjimais. Gavome taip pat sveikinimus iš įvairių įstaigų ir asmenų, kurie buvo pakviesti, tačiau šventėje dalyvauti negalėjo. Mums linkėjimus perdavė Lietuvos nacionalinio kultūros centro direktorius Saulius Liausa, LR Seimo narys Remigijus Motuzas, buvęs Punsko LKN vedėjas Sigitas Krakauskas. Jei visi linkėjimai išsipildys – mes būsim laimingi.

Tuo pačiu norėčiau eilinį kartą labai nuoširdžiai padėkoti Punsko

savivaldybei. Viršaitis Vytautas Liškauskas, buhalterė Danutė Šimčikienė, sekretorius Jonas Vaičiulis – tai žmonės, kurie visuomet ištisia pagalbos ranką ir kultūros namams skiria daug dėmesio bei palaikymo. Ačiū Jums už tai, kad kiekvienam Punsco LKN ansambličiui sudarėte sąlygas nemokamai pamatyti Valstybinio ansamblio „Lietuva“ spektaklius – koncertus (vaikams „Pelėda Drūlija ir žiovuliukai“, suaugusiems – „Mes – Lietuva“). Esame labai dėkingi. Ačiū už Jūsų dėmesį ir supratimą.

Prieš pat jubiliejinį koncertą gavome taip pat džiugią žinią iš už Atlanto. Lietuvių fondas nusprendė paremti Punsco LKN vaikų – ansambličių išvyką į Lietuvos nacionalinę operos ir baleto teatrą, į spektaklį vaikams. Taigi jų laukia dar viena smagi ir vertinga pramoga. Nuoširdžiai ačiū Lietuvių fondui.

I. V.: Ar Lenkija ir Lietuva įvertina Jūsų darbą?

A. P.: Taip! Abiejų valstybių ministerijų (Lenkijos vidaus reikalų ir administracijos ministerijos bei Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos) finansinė parama mums – tai didžiulis įvertinimas.

Finansiniai ištekčiai leidžia mums organizuoti kultūrinius renginius, leidžia turiningiau gyvuoti ansambliams, renginių svečius priimti oriai. Mus labai nudžiugino ir maloniai nustebino LR užsienio reikalų ministro apdovanojimas, kurį koncerto metu įteikė Globalios Lietuvos departamento direktorė Lina Žukauskaitė. Punsco lietuvių kultūros namai 70-mečio proga buvo apdovanoti garbės ženklo „Už pasaulio lietuvių nuopelnus Lietuvai“ medaliu – už ypatingus nuopelnus puoselėjant lietuviybę užsienyje, skatinant čia gyvenančių lietuvių įsitraukimą į Lietuvos gyvenimą ir gerovės Lietuvoje kūrimą. Tai mums didžiulis įvertinimas.

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

Tuo pačiu noriu paviėšinti dar vieną apdovanojimą – 2025 m. gruodžio 9 d. Lenkijos kultūros ir kultūrinio paveldo ministrė Tautinių ir etninių mažumų įstatymo 20-mečio proga apdovanojo Lenkijos tautinių mažumų kultūros atstovus. Tarp jų buvau ir aš. Gavau bronzinį „Gloria artis – už nuopelnus kultūrai“ medalį.

I. V.: Labai ačiū už pokalbį. Gyvuokit dar ilgus ilgus dešimtmečius.

(Pabaiga)

LIETUVOS RESPUBLIKOS
UŽSIENIO REIKALŲ
MINISTERIJA

GLOBALI LIETUVA

Ministerstwo Spraw
Wewnętrznych i Administracji

Punsko Kovo 11-osios bendrojo lavinimo lietuvių licėjui 70

BIRUTĖ VAIČIULIENĖ

Pasibaigus labai darbingeriems mokslo metams, natūraliai norisi atsigręžti į nueitą kelią, įvertinti pasiektus rezultatus ir pasidžiaugti nuveiktais darbais. 2025/2026 mokslo metų pabaiga Punsko lietuvių licėjyje buvo ypatinga – ji pažymėta mokyklos 70-uju jubiliejumi, tapusiu prasminga proga ne tik prisiminti nueitą kelią, bet ir įvertinti mūsų krašto lietuvių kartu kuriamą ateitį.

Licėjaus jubiliejus visą mokyklos bendruomenę subūrė konkrečioms veikloms, skirtoms įprasminėti šią svarbią sukaktį. Taigi apžvelkime svarbiausius 70-mečio minėjimo renginius ir iniciatyvas.

Punsko lietuvių licėjaus garbingo jubiliejaus proga daugelio žmonių pastangomis ir vykdant Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos finansuojamą projektą „Punsko licėjui 70“ buvo paruoštas ir išleistas mokyklos istorijai skirtas leidinys „Punsko Kovo 11-osios bendrojo lavinimo lietuvių licėjui 70“. Jį sudarė mokytojai Alvydas Nevulis, Irena Nevulienė, Alicija Krakauskienė ir Birutė Vaičiulienė. Leidinyje visų pirma pristatoma paskutinio dešimtmečio (2016–2026) šios švietimo įstaigos istorija, nuveikti darbai, absolventų likimai, licėjaus pasiekimai ir apdovanojimai. Taip pat rasime informacijos apie netradicines pamokas licėjyje, susitikimus su Lietuvos universitetų dėstytojais, įžymiais rašytojais, mokslininkais. Kad knyga pasirodė laiku, labai dėkojame licėjaus jubiliejinio leidinio techniniam redaktoriui, „Aušros“ leidyklos direktoriui Sigitui Birgeliui. Taip pat

nuoširdžiausius padėkos žodžius skiriame 1989 m. laidos absolventei Birutei Burdinaitei – kalbos redaktorei ir korektorei.

Birželio 26 d. Punsko Kovo 11-osios bendrojo lavinimo lietuvių licėjyje įvyko jubiliejinė mokslinė konferencija. Jos dalyvius pasveikino ir renginį pradėjo mokyklos direktorius Alvydas Nevulis. Pranešimus skaitė mokslininkai iš Lietuvos ir mūsų licėjaus absolventai. Pirmasis kalbėjo humanitarinių mokslų daktaras, profesorius Valdas Rakutis. Pranešimo tema „Punsko licėjus – Lenkijos lietuvių lietuviybės židinys“. Vėliau išgirdome Punsko licėjaus absolvento dr. Broniaus Makauskio, istoriko, Vytauto Didžiojo universiteto profesoriaus emerito, Lenkijos lietuvių visuomenės veikėjo, Lietuvių katalikų mokslo akademijos nario, pranešimą

„Lietuvių kalbos įteisinimo problemos Seinų ir Lomžos diecezijose. Istorinės perspektyvos“. Trečiąjį pranešimą skaitė mūsų licėjaus 1973 m. laidos absolventė dr. Marytė Černelienė. Baigusi matematikos studijas, ji ilgus metus dirbo mokytoja Punsko lietuvių licėjyje, o 1991–2000 m. ėjo mokyklos direktorės pareigas. Vėliau studijavo doktorantūroje Vytauto Didžiojo universitete, kur tyrinėjo Lenkijos lietuvių švietimo istoriją ir jo reikšmę tautinės tapatybės išsaugojimui. Jos pranešimo tema – „Iš mūsų krašto švietimo istorijos“. Apie Punsko Kovo 11-osios lietuvių licėjų paskutinio dešimtmečio akiratyje pasakojo mūsų licėjaus direktorius Alvydas Nevulis, kuris esąs 1991 m. laidos absolventas ir mokyklai vadovauja nuo 2017 m. Pranešimą tema „Sveikata – didžiausias žmogaus

Iš kairės: buvę licėjaus vadovai Juozas Sigitas Paransevičius, Irena Marcinkevičienė, Marytė Černelienė, Algis Uzdila ir esamas Alvydas Nevulis

Jubiliejinė konferencija

turtas“ pristatė 1990 m. laidos absolventas, gydytojas chirurgas Juozas Krakauskas, kuris, baigęs Kauno medicinos universitetą, sugrįžo į gimtąjį kraštą ir žinias bei sukauptą patirtį skiria čia gyvenantiems žmonėms bei jų sveikatai.

Malonu, kad mūsų kvietimą priėmė ir konferencijoje dalyvavo Lietuvos kariuomenės atsargos majoras, karybos, gynybos ir saugumo ekspertas Darius Antanaitis, baigęs Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademiją, po studijų tarnavęs Lietuvos kariuomenėje, dalyvavęs misijose Irake ir Afganistane. Šiuo metu jis aktyviai analizuoja šiuolaikinius geopolitinius procesus bei regioninio saugumo klausimus, komentuoja karybos, ginkluotės, gynybos temomis. Prelegento pageidavimu, tai nebuvo tradicinė paskaita, o atviras pokalbis apie dabartinę geopolitinę padėtį, galimas karo grėsmes bei strateginę Suvalkų koridoriaus – kaip vienos svarbiausių Baltijos regiono saugumo ašį – reikšmę regiono saugumui. Mjr. Darius Antanaitis mums daugeliui yra pažįstamas iš internetinės erdvės – dažnai girdime jo įžvalgas ir matome komentarus viešojoje komunikacijoje. Konferencijos metu turėjome ypatingą progą tiesiogiai su juo pabendrauti, paklausti bei išgirsti mintis iš pirmųjų lūpų.

Konferencijos metu dalyviai keliavo nuo istorijos pamokų prie šiandienos realijų – nuo praeities įvykių analizės iki šiuolaikinių geopolitinių ir saugumo iššūkių aptarimo. Pranešimai dar kartą priminė, kad istorija ir dabartis yra glaudžiai susijusios, o praeities pažinimas padeda geriau suprasti šiandienos pasaulį ir atsakingiau kurti ateitį.

Konferenciją ruošė licėjaus direktorius Alvydas Nevulis, Danutė Šliaužienė ir Jūratė Pykienė. Dėkojame dr. Broniui Makauskui už pagalbą organizuojant, o Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai, Palenkės vaivadijos bei Seinų apskrities įstaigoms už konferencijos finansavimą.

Tos pačios dienos vėlyvą vakarą įvyko krepšinio turnyras. Jame dalyvavo vienuolika komandų iš 12 licėjaus laidų. Galutinė turnyro rikiuotė: I vieta – 64 laida, II vieta – 52 laida, III vieta – 57 laida, IV vieta – 65 laida. Turnyrą organizavo licėjaus absolventai Darius Valinčius ir Dovydas Nometka. Nuoširdžiai dėkojame visiems, kurie buvo šių žaidynių dalimi – organizatoriams, teisėjams, žaidėjams, žiūrovams, sirgaliams ir savanoriams. Jūsų entuziazmas ir sportinė dvasia sukūrė nepamirštamą šventę, kuri dar ilgai išliks visų dalyvių atmintyje.

Ypatingu 70-mečio minėjimo akcentu tapo birželio 27-oji – diena,

kupina prasmingų susitikimų, nuoširdžių emocijų ir džiaugsmo. Šventiniai renginiai prasidėjo iškilmingu oficialiu minėjimu, subūrusiu licėjaus bendruomenę, įvairių laidų absolventus, buvusius ir esamus mokytojus, darbuotojus bei gausų būrį garbių svečių iš Lietuvos ir Lenkijos. Šventės dalyvius pasveikino ir renginį oficialiai pradėjo mokyklos direktorius Alvydas Nevulis, pabrėžęs licėjaus istorijos svarbą, jo indėlį į lietuviybės puoselėjimą Punske krašte. Renginio metu Punske licėjaus mokiniai pristatė turiningą mokyklos istorijos apžvalgą, primindami svarbiausius jos raidos etapus, mokytojų ir mokinių pasiekimus bei tradicijas, kurios išliko gyvos per septynis dešimtmečius. Skambėjo taip pat sveikinimo žodžiai, padėkos ir linkėjimai. Šventinę atmosferą dar labiau sustiprino reikšmingas įvertinimas – mūsų mokyklai buvo įteiktas Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro Kęstučio Budrio garbės ženklo „Už pasaulio lietuvių nuopelnus Lietuvai“ medalis, liudijantis licėjaus svarbų vaidmenį puoselėjant lietuvišką švietimą užsienyje ir bendradarbiavimą su Lietuva. Dar vienas neeilinis apdovanojimas Punske licėjui – tai Palenkės vaivadijos garbės ženklas, kurį skyrė Palenkės vaivadijos valdyba ir Palenkės vaivadijos maršalka Lukasas Prokorimas (Łukasz Prokorym) už išskirtinius pasiekimus švietimo ir sporto srityse bei už ypatingus nuopelnus stiprinant tarptautinius ryšius ir puoselėjant daugiakultūrį regiono paveldą.

Renginyje taip pat buvo perskaityti Lietuvos Respublikos ambasadoriaus Valdemaro Sarapino sveikinimai, perduoti Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministrės Ramintos Popovienės linkėjimai Punske licėjaus bendruomenei bei padėka direktoriui Alvydui Nevuliui už reikšmingą ir kūrybingą pedagoginę ir vadybinę veiklą, už Lietuvos vardo garsinimą Lenkijoje ir už jos ribų bei ryšių su Lietuva puoselėjimą.

Krepšinio turnyro dalyviai

Už ilgametį indėlį į Punsco lietuvių licėjaus augimą ir tobulėjimą ministrės padėkos taip pat įteiktos mokytojams: Alicijai Krakauskienei, Irenai Marcinkevičienei, Irenai Nevulienei, Danutei Šliaužienei, Birutei Vaičiulienei ir Dariui Valinčiui.

Ypatingo dėmesio sulaukė vaizdo sveikinimas, kurį atsiuntė Lietuvos Respublikos pirmoji ponja Diana Nausėdienė, palinkėjusi mokyklos bendruomenei sėkmės ir tolesnio augimo. LR pirmoji ponja savo kalboje teigė, kad Punsco licėjus – tai ne vien mokykla. Tai lietuviško žodžio ambasada Lenkijoje. Vieta, kur lietuvių kalba tampa tapatybės ženklu, mąstymo ir gyvenimo būdu. Pabrėžė, kad Punsco licėjus – tai sektinas kūrybingumo, išradingumo, tvirtybės ir aukštos kultūros pavyzdys visiems pasaulio lietuviams. Visai licėjaus bendruomenei linkėjo tvirtų sparnų, aukštų siekių skrydyje į ateities horizontus ir kad lietuviškas žodis Punsco licėjuje niekada nenutiltų.

Malonią staigmeną bendruomenei padarė į renginį atvykęs Kalvarijos meras Nerijus Šidlauskas. Jis pasveikino susirinkusiuosius ir licėjui įteikė ypatingą dovaną – gražią vėtrungę, kuri papuoš mokyklos erdves ir primins apie šį šiltą susitikimą.

Direktorių ir visą mokyklos bendruomenę taip pat sveikino Lenkijos

Respublikos Seimo vicepirmininkės Dorotos Niedzielios (Dorota Niedziela) vardu Seimo narė Božena Kaminska (Bożena Kamińska). Pasveikinti su garbingu jubiliejumi atvyko Punsco, Seinų ir Suvalkų krašto lietuviškų mokyklų, organizacijų ir įstaigų atstovai, Tėvų taryba ir kiti garbingi svečiai. Jų kalbose pabrėžta licėjaus reikšmė lietuvių kalbos, kultūros ir tapatybės išsaugojimui bei puoselėjimui regione.

Direktorius Alvydas Nevulis visiems licėjaus mokytojams ir darbuotojams, kurių dėka Kovo 11-osios licėjus išlieka gyvas lietuviybės, kultūros ir bendruomeniškumo centras Punsco krašte, įteikė jubiliejinius padėkos raštus. Buvo pagerbti ir apdovanoti šventėje dalyvavę buvę licėjaus vadovai Algis Uzdila, Juozas Sigita Paransevičius, Marytė Černelienė ir Irena Marcinkevičienė. Jiems padėkota už indėlį į mokyklos bendruomenės augimą ir puoselėjamas tradicijas. Kiekvienas iš jų buvo apjuostas tautine juosta su įtaustu užrašu „Punsco licėjui 70“. Jubiliejiniai padėkos raštai taip pat buvo įteikti Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai, Seinų apskrities ir Punsco valsčiaus įstaigoms.

Svarbus šventės akcentas buvo jubiliejinio paminklinio akmens prie mokyklos atidengimas. Šis akmuo tarsi

tapo simboliu jungtimi tarp praeities, dabarties ir ateities. Jis įprasmina licėjaus kelią, bendruomenės puoselėjamas vertybes ir siekį kilti aukštyn bei išsaugoti lietuvišką tapatybę. Tebūnie šis akmuo ilgaamžis liudijimas, kad tik bendromis pastangomis kuriama istorija, kuria didžiuojasi ne viena karta. Taip pat jis simbolizuoja bendruomenės stiprybę, tęstinumą ir dėkingumą visiems, prisidėjusiems prie Punsco licėjaus augimo bei klestėjimo. Tai dovana ir ateities kartoms, priminsianti garbingą praeitį ir įkvėpsianti kurti prasmingą ateitį.

Šį atminimo simbolį atidengė vyriausias pagal amžių iš buvusių licėjaus direktorių Algis Uzdila, Globalios Lietuvos departamento direktorė Lina Žukauskaitė, Seinų apskrities vadovas Maciejus Plesievičius (Maciej Plesiewicz), Palenkės vaivadijos seimelio tarėjas Valdemaras Kwaterskis (Waldemar Kwaterski) ir dabartinis mūsų licėjaus direktorius Alvydas Nevulis. Paminklinį akmenį pašventino buvęs Punsco parapijos vikaras ir licėjaus tikybos mokytojas kun. Marius Talutis. Direktorius padėkojo atminimo akmens pastatymo iniciatoriui ir darbų organizatoriui Jonui Vaičiuliui bei visiems talkininkams. Akmenį padovanojo Sakavičių šeima iš Vidugirių kaimo. Pargabeno ir įtvirtino Jurgis Vaičiulis, Darius Radzevičius, Juozas Nevulis, Tadas Kaleinykas bei Punsco ugniagesiai savanoriai Darius Valinčius, Dovydas Nometka, Gintas Račius, Valdas Puzauskas ir Alvydas Judickas. Akmens apdailą atliko Antanas Radvila.

Po iškilmingos paminklinio akmens atidengimo ceremonijos svečiai ir bendruomenės nariai pakviesti aplankyti mokykloje veikiančias parodas. Specialiai jubiliejui koridoriuose ir klasėse buvo sukurtos įdomios absolyventų dailės darbų ir rankdarbių ekspozicijos. Taip pat buvo pristatomos atskirų laidų nuotraukos, mokyklos kronikos ir kiti licėjaus istoriją atspindintys eksponatai. Parodų kūrėjos

Irena Marcinkevičienė, Danguolė Grigutienė ir Vida Tumelienė šiemet nutarė parodyti, kokių gabių, įvairių talentų turinčių, kūrybiškai ir sėkmingai juos puoselėjančių arba „neeilinius“ darbus dirbančių žmonių turime tarp absolventų. Savo kūrybą parodai pateikė šie autoriai: Lidija Batvinskaitė, Gražina Berneckienė, Lukas Berneckas, Marytė Černelienė, Elė Grigutienė, Alicija Krakauskienė, Vilius Marcinkevičius, Aneta Nevulienė, Dominyka Pečiulytė, Sebastijonas Pykys, Paula Rupinskaitė, Loreta Uzdilaitė, Dalia Valinčiūtė, Julija Zielinskienė, Vilė Žukauskienė. Virtualią absolventų parodą paruošė Irena Nevulienė.

Iškilmingas jubiliejinis koncertas tapo viena įsimintiniausių šventės dalių. Meno programą kūrė dabartiniai licėjaus mokiniai, įvairių laidų absolventai, tarp jų ir profesionalūs atlikėjai Adomas Cėpla, Kęstutis Nevulis ir Darius Zimnickas. Koncerto režisierė – mokyklos absolventė Monika Valinčiūtė – programą suvienijo prasminga idėja: augantis medis, simbolizuojantis licėjaus logotipą, gyvybę, augimą, tvirtas šaknis ir nenutrūkstantį kartų ryšį. Renginio dekoracijų grafinį apipavidalinimą parengė Irena Nevulienė.

Scenoje skambėjo dainos, poezijos posmai, žiūrovus žavėjo šokiai ir muzikiniai kūriniai. Kiekvienas pasirodymas atspindėjo mokyklos istoriją, jos puoselėjamas vertybes ir meilę lietuvių kultūrai. Dabartinių mokinių ir absolventų pasirodymai dar kartą patvirtino, kad Punsco licėjus išugdo ne tik išsilavinusius, bet ir kūrybingus, savo talentus puoselėjančius žmones.

Jubiliejinis koncertas tapo simboliu kelione per licėjaus praeitį, dabartį ir ateitį, o augančio medžio motyvas priminė, kad stiprios šaknys, puoselėjamos vertybės ir kartų bendrystė leidžia mokyklai augti, tvirtėti ir skleisti savo šakas vis plačiau. Dėkojame vadovams Dainiui Paviloniui, Raimundui Martinkėnui, Astai Pečiulienei ir režisieriui Monikai Valinčiūtei. Ačiū garso ir

šviesų operatoriui Robertui Slovikiui. Didžiujamės visais absolventais, visais šventės dalyviais, kurie ir parodo mūsų visuomenės išskirtinumą.

Jubiliejinę šventę vainikavo nuostabi vakaronė, į vieną būrį subūrusi įvairių laidų absolventus, buvusius ir esamus mokytojus. Visi džiaugėsi galimybe vėl susitikti, prisiminti mokyklos metus ir pasidalyti gyvenimo patirtimis. Vakaro metu netrūko šokių, dainų, nuoširdžių pokalbių, juoko ir bendrų nuotraukų. Ši įsimintina vakaronė tapo gražiu jubiliejinės šventės akordu, palikusi dalyvių širdyse šiltus prisiminimus ir viltį dar ne kartą susitikti. Vakaronei puikų aptarnavimą užtikrino Sandra ir Gintas Šuščevičiai su komanda.

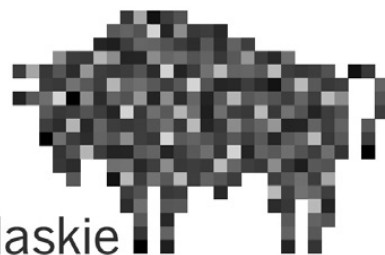
Liepos 28 d. Punsco bažnyčioje buvo aukojamos šv. Mišios už absolventus. Pamaldų pabaigoje visi susirinkusieji vieningai ir pakiliai sugiedojo „Tautišką giesmę“.

Licėjaus 70-mečio minėjimą įgyvendinti padėjo partneriai ir rėmėjai, kurių palaikymas ir bendradarbiavimas buvo svarbi šventės sėkmės dalis. Punsco licėjaus bendruomenės vardu direktorius Alvydas Nevulis dėkoja 70-mečio minėjimo renginių ir iniciatyvų strateginei partnerei ir rėmėjai – Palenkės vaivadijos įstaigai, renginio partnerei – Lenkijos lietuvių draugijai bei informaciniam partneriui – portalui punskas.pl ir jo administratoriui Sigitui Birgeliui už žinios apie šventę sklaidą ir jos įprasminimą viešojoje erdvėje.

Nuoširdžiai dėkojame Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai už projekto „Punsco licėjui 70“ finansavimą. Padėkos žodžius taip pat skiriame Seinų apskrities įstaigai, Suvalkų krašto lietuvių išeivijos sambūriui Kanadoje, Tėvų tarybai, Lenkijos lietuvių jaunimo sąjungai, Seinų bankui ir privatiems rėmėjams: Romui Valinčiui, Sandrai ir Gintui Šuščevičiams, Violetai ir Valdui Murauskams, Elenai ir Kazimierui Baranauskams, Algirdui

Nevuliui, Arūnui Nevuliui, Dariui Nevuliui, Kęstučiui Nevuliui, Viktorui Šliaužiui, Genutei Bobinienei, Sigitui Krakauskui, Irenai ir Alvydui Nevuliams, Albertui Šliaužiui, Danutei Šliaužienei, Gražinai ir Vytautui Berneckams, Birutei Jurkūnaitei-Šidlauskas, Anei Kliučinskaitei, Kazimierui Sigitui Kraužliui, Zitai ir Antanui Venslauskams, Alicijai Juškienei, Nijolei Birgelienei, Teresei Kuosienei, Raimundui Makauskui, Irenai Misiukonienei, Algiiui Uzdilai, Aldutei ir Viktorui Vainoms, Danutei Valukonytei, Irenai Vilimieni, Celinai Vaškevičienei, Dariui Dumčiui, Marytei Misiukonienei, Marytei Vaičiulienei. Privatių rėmėjų didžioji paramos dalis skirta jubiliejaus atminimo akmens pastatymui. Už Suvalkų krašto lietuvių išeivijos sambūrio Kanadoje skirtą dovaną (300 Kanados dolerių) ir Punsco licėjaus tėvų tarybos dovanų kuponą (4000 zlotų) mokyklai bus nupirktas naujas kopijavimo aparatas.

Nuoširdžiai dėkojame visiems geradariams, prisidėjusiems prie jubiliejinės šventės įgyvendinimo. Jų palaikymas ir parama leido sukurti jaukų, įsimintiną ir prasmingą renginį visai mokyklos bendruomenei. Dėkojame už organizacinę ir moralinę pagalbą, už skirtą laiką bei darbą, kuris prisidėjo prie gražaus bendro rezultato. Tik bendromis pastangomis pavyko sukurti šventę, kuri ilgai išliks dalyvių atmintyje.

Podlaskie

ŠVIETIMO,
MOKSLO IR SPORTO
MINISTERIJA

Punsko savivaldybės vaikų darželyje

MRF MEDIJŲ
RĖMIMO
FONDAS

VIDA JOLANTA STANKEVIČIENĖ

Mokslo metai pasibaigė. O atrodo, kad dar neseniai nedrąsūs mažyliai, tėvų lydimi, pravėrė darželio duris. Net nepastebėjome, kaip greitai atėjo vasara. Punsco savivaldybės vaikų darželį lankė 89 ugdytiniai. Vieniems prasidėjo atostogos, kiti atsisveikino su darželiu.

Praėjusieji mokslo metai darželyje buvo kupini gražių įspūdžių, konkursų, išvykų ir linksmybų nuotykių. Dirbo penkios vaikų grupės: dvi lietuviškos 3–4 metų „Meškiukų“ ir „Ežiukų“, dvi lietuviškos 5–6 metų „Varlyčių“ ir „Boružėlių“ bei viena lenkiška 3–6 metų „Nyktukų“. Vyko tikybos ir anglų kalbos pamokėlės, su vaikais, turinčiais kalbos sutrikimų, dirbo logopedė, o vaikams su specialiais poreikiais buvo užtikrinta psichologės, specpedagogės ir oligofrenopedagogės pagalba. Vaikų darželio mokytojos kelia kvalifikaciją, kad užtikrintų aukštesnę ugdymo kokybę, pritaikytų žinias sparčiai kintančioje aplinkoje ir atitiktų keliamus profesinius reikalavimus. Tai padeda joms efektyviau auginti mažąsias asmenybes ir diegti naujoves praktikoje.

Daug dėmesio darželyje skiriame tautinių tradicijų, dvasinės kultūros vertybių puoselėjimui. Švenčiamos tradicinės šventės: Kūčios ir Eglutė, Senelių šventė, Šeimos diena, Vaikų diena, vyksta kiti renginiai, į kuriuos kviečiami ugdytinių šeimos nariai. Ugdoma pagarba tėvynei, tėvams, savo kultūrinei tapatybei, kalbai, žmogui ir gamtai. Minimė Lietuvos valstybinės šventės: Vasario 16-ąją –

Lietuvos valstybės atkūrimo dieną, Kovo 11-ąją – Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dieną, Sausio 13-ąją – Laisvės gynėjų dieną.

Kiekvienais metais darželio vaikučiai daug dirba, mokosi, dalyvauja įvairiuose konkursuose, išvykose.

Rugsėjo mėnesį ugdytiniai paminėjo Mikalojaus Konstantino Čiurlionio, iškiliausio visų laikų Lietuvos menininko, 150-ąsias gimimo metines. Vyresniųjų darželio grupių vaikučiai buvo nuvykę į Suvalkų sąvartyną, kur pagilino žinias, kaip tinkamai rūšiuoti šiukšles. Rugsėjo 29 – spalio 3 d. darželinukai su malonumu dalyvavo visoje šalyje vykstančioje „Santykių kūrimo savaitės“ iniciatyvoje. Tai buvo ypatingas laikas, kai žaisdami, kalbėdamiesi mokėsi draugauti, gerbti kitus, būti

drąsūs ir taikiai spręsti sudėtingus klausimus. Spalio mėnesį darželio ugdytiniai aplankė mažąjį zoologijos sodą „Podlaska Toskania“ Wychoodne vietovėje. Čia arčiau pažino gamtą ir gyvūnus. Lapkritį į vaikų darželį atvyko policijos atstovai, kurie suteikė žinių apie pagrindines kelių eismo taisykles, tinkamą elgesį gatvėje, esant eismo dalyviu. Darželinukai buvo išvykę į kiną „Cinema Lumiere“ Suvalkuose.

Gruodžio 6 d. vaikučiai šventė Mikalojaus gimtadienį. Mobiliajame planetariume žiūrėjo filmą apie dinosaurus. Belaukdami Kalėdų, visų grupių vaikai kepė su auklėtojomis kalėdinius meduolius iš imbierinės teslos. Prieš pat šventes darželyje surengėme Kūčias ir sulaukėme Kalėdų Senelio, kuris atnešė visą maišą

Is Punsco darželio archyvo

Is Punsco darželio archyvo

dovanų. Kiekviena grupė pristatė jam savo trumpą programėlę. Darželinukai Senelį pasikvietė į koridorių prie eglutės. Vaikai buvo labai laimingi, galėdami su juo pabendrauti, nusifotografuoti, pasiimti dovanėles. Nors kai kurie mažyliai nedrąsiai sutiko Kalėdų Senelį, bet gautos dovanos pradžiugino visus. Tai buvo kupina šilumos, džiaugsmo ir gražių emocijų šventė, palikusi daug smagių prisiminimų.

Darželio ugdytiniai su malonumu dalyvavo kalėdinėje parodoje, kuri buvo surengta Punsco bibliotekoje. Vaikučiai mielai ruošė jai dailės darbelius. Gruodžio mėnesį darželinukai turėjo progą pažiūrėti kupiną fantazijos ir šventinės magijos spektakliuką „Kalėdų Senelis bėdoje“. Manau, labai svarbi ir reikalinga buvo surengta mūsų darželyje rinkliava Suvalkų vaikų globos namams. Nustebino visų tėvelių ir kitų geradarių atvirumas, dosnumas ir noras padėti. Parama pasiekė minėtoje įstaigoje gyvenančius vaikus ir suteikė jiems daug džiaugsmo.

Sausio mėnesį darželio ugdytiniai su mokytojomis paminėjo Laisvės gynėjų dienos 35-metį, dalyvavo

akcijoje „Pergalės šviesa“. Sausį Punsco kultūros namuose vyko graži ir iškilinga Senelių šventė. Tai viena iš labiausiai laukiamų visų anūkų švenčių. Anūkeliai savo meilę atskleidė dainuodami, šokdami ir deklamuodami eilėraščius. Darželinukai paruošė spalvotus atvirukus ir įteikė savo mylimiems seneliams.

Vasario mėnesį, Jurbarko rajono Jurbarkų darželiui-mokyklai pakvietus, „Boruželių“ grupės vaikučiai dalyvavo Tarptautiniame ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų projekte „Mus jungia miškai“. Pagrindinis tikslas – ugdyti pažintinį, emocinį ir vertybinį ryšį su mišku kaip svarbia gamtos dalimi bei atsakingą elgesį aplinkoje per patirtinę, kūrybinę ir žaidybinę veiklą. Įgyvendinant projektą darželio ugdytiniai buvo nuvykę į Jurbarkus. Vaikučiai su malonumu savinosi žinias apie gamtą. Projektas vykdytas iki mokslo metų pabaigos. Vasarį taip pat suorganizuota persirengėlių šventė. Darželinukai labai mėgsta kaukių balių, nes kiekvienas nori pasigirti, kaip įdomiai persirengė.

Darželio ugdytiniai paminėjo Vasario 16-ąją – buvo nuėję prie

Punsco varpinės ir sugiedojo Lietuvos himną. Kovo 11-ąją iškilmingai paminėta Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo diena. Šventės pradžioje sugiedotas Lietuvos himnas. Visi lietuviškų grupių vaikučiai džiugios nuotaikos pristatė meno programėlę. Pabaigoje šventės dalyviai kartu sudainavo dainą apie Lietuvą. Smagiai atšvęsta Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo diena vaikučiams suteikė pasididžiavimo savimi ir savo tėvyne jausmą, taip pat daug puikių įspūdžių. Minint Kovo 11-ąją mūsų darželyje suorganizuota vaikų darbų paroda „Ir kaip aš galėčiau Tavęs nemylėt“.

Belaukdami Velykų vaikučiai darželyje žiūrėjo spektaklį „Margučiai pabiručiai“. Kovo 15–17

dienomis Suvalkų krašte vyko Užsienio lietuvių bendrojo ugdymo įstaigų vadovų kvalifikacijos tobulinimo seminaras „Kultūrinio ugdymo integravimo į lituanistinį švietimą patirtys“, kurį surengė Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Užsienio lietuvių skyrius kartu su Vilniaus lietuvių namais bei Lenkijoje veikiančiomis švietimo įstaigomis. Džiugu, kad seminaro dalyviai aplankė ir mūsų vaikų darželį. Ugdytiniai mielai dalyvavo kūrybinių darbų konkurse „Mano šalis vaikų akimis“. Jam pasibaigus, vertinimo komisija įvertino visus darbelius ir skyrė nominacijas. Malonu, kad tarp nominuotųjų yra ir mūsų darželio ugdytinė Akvilė Krakauskaitė, kuriai komisija skyrė II vietą.

Balandžio mėnesį vyresnieji darželinukai dalyvavo VI vaikų šokių šventėje „Bitute pilkoji“ Suvalkuose. Visi vaikai prisijungė prie Tarptautinės Motinos Žemės dienos visuotinės akcijos ir tvarkė aplinką. „Varlyčių“ grupė paruošė spektaklį pagal lietuvių liaudies pasaką „Raudonkepuraite“ ir dalyvavo Lenkijos lietuvių draugijos suorganizuotame XXXV vaikų teatrų festivalyje „Raganė“

Iš Punsco darželio archyvo

Seinų „Lietuvių namuose“. Vyresniųjų grupių darželinukai sveikino savo mamos, dalyvaudami V vaikų sąskrydyje „Pasveikinkim Mamos!“ Punsco lietuvių kultūros namuose.

Smagiai atšventėme Šeimos šventę „Graži mūsų šeimynėlė“. Po iškilmingos programėlės tėveliai su vaikučiais darželyje linksmai leido laiką. Vaikai savo tėveliams įteikė dovanėles, o po to visi vaišinosi darželio kieme. Ši prasminga ir jauki šventė, gražios akimirkos ilgai liks atmintyje. Linksmai atšventėme taip pat Tarpautinę vaikų gynimo dieną. Mažieji pramogavo, žaidė darželio kieme. Šventės metu vaikai pasinėrė į stebuklingą vaikystės pasaulį. Į šį renginį buvo atvykę darželinukai iš Suvalkų, Seinų ir Vidugirių mokyklų.

Vyresnieji darželinukai buvo pakviesti į Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklos renginį „Vaikai pasitinka vasarą“. Darželio ugdytiniai dalyvavo taip pat Lenkijos lietuvių draugijos organizuojamame Dailiojo žodžio konkurse Seinų lietuvių „Žiburio“ mokykloje. Turime balsingų ugdytinių, tad mokytojos ruošė juos XXIII solistų ir duetų lietuviškų dainų konkursui „Dainorėlis“. Labai

džiaugiamės, kad solistė Ida Mauskaitė laimėjo II vietą. „Žirniukai“ dalyvavo XIX regioninėje liaudiškų šokių šventėje Suvalkuose. Darželinukai sušoko „Katins juods“. Gegužės 4-ąją, minint ugniagesių globėjo Šv. Florijono dieną, vaikai aplankė Punsco ugniagesių savanorių gaisrinę. Ugniagesiai parodė gaisrinę ir supažindino su savo labai pavojingu ir atsakingu darbu.

Darželio ugdytiniai turėjo galimybę pamatyti gaisrinius automobilius su visa jų įranga. Didžiausią išpūdį jiems paliko galimybė pasimatuoti tikrus ugniagesių šalumus ir kostiumus – akimirka visi pasijuto tikrais gelbėtojais.

Birželį darželinukai buvo išvykę į Suvalkų kraštovaizdžio parką – Turtulį. Susipažino su nuostabią gamta ir gyvūnais. „Varlyčių“ grupės vaikučiai lankėsi pas Jankauskus prie Eglinės piliakalnio. Puikiai suorganizuoti edukaciniai užsiėmimai pagilino žinias apie jotvingius. Darželio ugdytiniai aplankė parodą „Alsuojame lietuviška dvasia“ Punsco lietuvių kultūros namuose. Parodos autoriai – Lietuvos ir mūsų krašto menininkai. Lenkijos Respublikos švietimo ministerijai paskelbus akciją „Saugumo savaitė“, darželinukai apsilankė Seinų priešgaisrinėje tarnyboje. Vaikai labai susidomėję klausėsi ugniagesių pasakojimų. Darželis taip pat dalyvavo akcijoje „Grašių kalnas“, kurios tikslas – padėti pagalbos reikalaujantiems vaikams.

Daug dėmesio skiriame bendradarbiavimui su socialiniais partneriais. Darželyje praėjusiais mokslo metais buvo vykdomos programos „Iš

Iš Punsco darželio archyvo

kur atsiranda ekologiški produktai“ bei „Tyras oras aplink mus“. Pas vaikučius buvo atvykęs Dinusis, kuris pasakojo apie dūmų kenksmingumą. Šiuos projektus rengia Seinų apskrities sanitarijos ir epidemiologijos stotis.

Darželyje vaikučiai daug piešia, ruošia darbelius įvairiomis technikos bei mielai dalyvauja keramikos būrelyje.

Birželio 25 d. iškilmingai atsisveikinome šešiamečius. Atsisveikinimas su darželiu – tai vieno vaikystės etapo pabaiga. Ši diena ypatinga. Džiaugsminga vaikams, jaudinanti jų tėveliams. Visiems džiugu, kad vaikučiai paaugo ir pradės kitą gyvenimo etapą. Linkime jiems tvirtai žengti atvėrus mokyklos duris.

Per visus mokslo metus darbo įdėta daug ir rezultatai, sakyčiau, labai geri. Mūsų darželinukai dalyvavo daugelyje įvairių renginių, konkursų ir festivalių. Darželyje vaikai ne tik gilino žinias, bet ir mokėsi bendrauti, būti kartu, dalintis, suprasti vienas kitą ir žaisti.

Nuoširdžiai dėkojame tiems, kurie 1,5 % pajamų mokesčio skyrė mūsų vaikų darželiui. Ačiū ugdytinių

tėveliams už visokeriopą paramą ir gerą bendradarbiavimą. Visos vaikų darželio bendruomenės dėmesio centre yra vaikas. Svarbiausia, kad kiekvienam ugdytiniui čia būtų gera, jauku, saugu, kad jis jaustųsi laimingas. Todėl siekiame sveiko, prasmingo, kupino džiugių išpuodžių, šiltų emocijų vaikų gyvenimo. Mums, pedagogams, svarbu, kad vaikučiai pasirodo įvairiuose darželio renginiuose, dalyvauja šventėse, festivaliuose ir konkursuose. Smagu, kad turime ir apdovanojimų. Labai džiaugiamės

ir didžiuojamės mūsų ugdytiniais, jų drąsa ir gebėjimais. Praėjusieji mokslo metai suteikė visiems vaikams ir pedagogams šiltų emocijų.

Linkime vaikučiams išpuodingos, džiaugsmo ir nuotykių kupinos vasaros. Tegul nerūpestingai šokinėja pievų takeliais, stato trapiusias smėlio pilis, supasi džiugioje vaikystės karuselėje. Būsimiems pirmokėliams norisi palinkėti gerų pasiekimų moksle, kad būtų savo tėvelių pasididžiavimu! Tegul spalvota vaikystės pasaka dar ilgai nesibaigia...

Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinėje mokykloje

MRF MEDIJŲ
RĖMIMO
FONDAS

DALIA MAKausKIENĖ

RUGSĖJIS – PAŽINIMO IR KŪRYBOS MĖNUO

2025 metų rugsėjis Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinėje mokykloje buvo kupinas prasmingų įvykių, naujų patirčių ir įsimintinų susitikimų. Jis prasidėjo iškilminga 2025/2026 mokslo metų pradžios švente, o vėliau mokiniai dalyvavo edukacinėse išvykose, pažintinėse ekskursijose ir tarptautiniuose kultūriniuose renginiuose.

Rugsėjo 1-ąją mokyklos bendruomenė susirinko į naujųjų mokslo metų pradžios šventę. Renginio metu buvo įnešta mokyklos vėliava, sugiedota „Tautiška giesmė“. Mokinius, mokytojus ir tėvus sveikino mokyklos direktorius Jonas Vydra, Punsko valsčiaus viršaitis Vytautas Liškauskas, policijos atstovas Jurgis Stankevičius bei Tėvų tarybos pirmininkas Petras Vitkauskas. Ypatingas dėmesys skirtas pirmokams, kuriems nuaidėjo pirmasis mokyklinis skambutis. Jiems linkėta drąsos, smalsumo ir sėkmės.

Rugsėjo 19 dieną VI–VII klasių mokiniai dalyvavo edukacinėje-pažintinėje ekskursijoje pagal projektą „Pažinkime Palenkę“. Kelionės metu jie susipažino su šiaurės rytų Lenkijos gamtos, kultūros ir istorijos paveldu. Mokiniai aplankė Šelmento sporto centrą, kuriame apžiūrėjo žiemos sportui skirtą ekspoziciją bei susitiko su olimpinio čempionu Wojciech Fortuna (Wojciech Fortuna). Vėliau ekskursijos dalyviai lankėsi Vygrių nacionaliniame parke, dalyvavo gamtos pažinimo užsiėmimuose,

žygiavo pažintiniu taku ir aplankė Vygrių muziejų. Užsuko į Studenoje esančią Marijos šventovę bei plaukiojo Augustavo ežerais ir kanalu. Dieną vainikavo pasivaikščiojimas vaizdingu maršrutu palei Augustavo kanalą ir Netos upę.

Ne mažiau įspūdžių rugsėjį patyrė ir III a bei III b klasių mokiniai. Jie vyko į Jurbarką, kur dalyvavo tradicinėje tarptautinėje ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio amžiaus vaikų poezijos bei muzikos šventėje „Išlydim rudenėlį 2025!“. Trečiokus lydėjo jų auklėtoja Teresė Degutienė ir direktoriaus pavaduotoja Jolanta Jonušonytė. Šventėje mokiniai pristatė meno programą: atliko dainelę „Rudenėli, rudenėli“, deklamavo eilėraštį ir pašoko šokį „Riešutai“. Jų pasirodymas sulaukė šiltų ir gražių atsiliepimų. Renginyje taip pat dalyvavo vaikų kolektyvai iš įvairių mokyklų ir darželių, kurie dainavo, vaidino, grojo. Šventės dalyviams ypatingų emocijų suteikė susitikimas su vaikų rašytoju, dainų kūrėju ir atlikėju Virgiu Šidlausku, kuris įtraukė vaikus į muzikinius žaidimus, improvizacijas ir kūrybines veiklas.

Dalyvavimas edukacinėse išvykose ir kultūriniuose renginiuose ugdo mokinių smalsumą, saviraišką, atsakomybę bei tautiškumą, kartu stiprina mokyklos ryšius ir skatina pažinti savo kraštą bei pasaulį.

**SPALIS IR LAPKRITIS – KUPINI IŠVYKŲ,
SUSITIKIMŲ...**

Rudens mėnesiai Punsko Dariaus

ir Girėno pagrindinėje mokykloje buvo turiningi ir įvairiaspalviai. Mokiniai dalyvavo edukacinėse išvykose, konkursuose, kultūriniuose renginiuose, drauge išgyveno gražias tradicines šventes.

Spalio 31 dieną mokykloje vyko Pirmokų krikštas. Šventę pradėjo aštuntokai, padainavę dainą, kurią kadaise atliko patys būdami pirmokai. Vėliau scenoje pasirodė pirmokėliai: jie deklamavo eilėraščius, dainavo ir džiugino susirinkusiuosius savo nuoširdumu. Svarbiausia renginio akimirka tapo iškilminga pirmokų priesaika. Jie pažadėjo būti geri mokiniai, gerbti mokytojus, mylėti tėvus ir Tėvynę.

Spalio 20 dieną I–III klasių mokiniai dalyvavo edukacinėje išvykoje į Marijampolės kino teatrą „Spindulys“. Pasinaudodami Kultūros paso programa, vaikai žiūrėjo animacinį filmą „Užburtas miškas“, kuriame atsiskleidė draugystės, meilės, ištikimybės ir atsakomybės vertybės. Po seanso mokiniai dalyvavo edukaciniuose užsiėmimuose, diskutavo apie veikėjų pasirinkimus ir emocijas.

Lapkričio 22 dieną septintokai lankėsi Seinuose. „Žiburio“ mokykloje jie susitiko su buvusiu bendraklasiu Mantu. Nuoširdus susitikimas priminė, kad tikra draugystė nepriklauso nuo atstumo. Vėliau mokiniai susipažino su ugniagesių darbu Seinų gaisrinėje, apžiūrėjo gelbėjimo techniką ir sužinojo apie pirmosios pagalbos svarbą. Pažintį su atsakingomis profesijomis tęsė lankydamiesi Seinų policijos nuovadoje, kur juos pasitiko policijos pareigūnas Jurgis

Edukacinė pamoka su Živile Miežyte

Stankevičius. Jis papasakojo apie policininko kasdienybę, pareigas ir iššūkius.

Spalio 17 dieną mokykloje buvo apibendrintas Seinų apskrities policijos komisariato organizuotas piešinių konkursas „Mano saugus kelias į mokyklą“. Jame dalyvavo Punsko, Seinų ir Vidugirių mokyklų pradinį klasių mokiniai. Džiugu, kad tarp laureatų buvo ir mūsų mokyklos moksleiviai: Kornelija Nowikowska pelnė trečiąją vietą, o Ksaveras Dabkauskas tapo konkurso nugalėtoju. Po apdovanojimų mokiniai stebėjo tarnybinio šuns pasirodymą, susipažino su saugaus elgesio taisyklėmis, vaišinosi arbata ir spurgomis, o vėliau kartu su svečiais dalyvavo kūrybinėse veiklose.

Tą pačią dieną ketvirtų ir penktų klasių mokiniai išvyko į Kentšiną. Moksleiviai aplankė Mazurolandijos parką, kur susipažino su regiono istorija ir žymiausiomis vietovėmis. Daug džiaugsmo suteikė pažintis su alpakomis, arkliais, asiliukais ir kitais gyvūnais. Kelionės kulminacija tapo apsilankymas Kalėdų Senelio konsulate, kuriame mokiniai gamino ir dekoravo kalėdinius žaisliukus, aplankė muziejų bei pasinėrė į artėjančių švenčių nuotaiką.

Spalio 17-osios vakarą Punsko

viešojoje bibliotekoje surengti XXIII rudens literatūriniai skaitymai, skirti tarmėms ir gyvajam žodžiui. Renginyje dalyvavo žinomi poetai ir kultūros veikėjai iš Lietuvos bei užsienio, taip pat mūsų krašto kūrėjai. Ypač džiugino aktyvus mokyklos mokinių dalyvavimas – savo kūrybą pristatė penktokės Ina Misiukonytė, Karolina Stankevičiūtė ir Amelija Rėkaitė, šeštokė Irmina Makauskaitė bei aštuntokė Gabrielė Ramanauskaitė. Jaunosios kūrėjos drąsiai skaitė savo eilėraščius ir įrodė, kad meilė lietuvių kalbai bei tarmėms gyva ir tarp jaunosios kartos atstovų.

Spalio ir lapkričio veiklos dar kartą parodė, kad mokykla yra vieta, kurioje ugdomos ne tik žinios, bet ir vertybės. Išvykos, konkursai, susitikimai ir kultūriniai renginiai skatina mokinių smalsumą, kūrybiškumą, kartu stiprina ryšį su savo kraštu, kalba ir tradicijomis.

MOKYTOJŲ PAGERBIMAS BEI GYVOSIOS ISTORIJOS PAMOKOS

Spalio 10 dieną mokykloje iškilmingai paminėta Tarptautinė mokytojų diena. Į šventę susirinko mokytojai, mokyklos darbuotojai, Tėvų tarybos atstovai, buvę pedagogai ir mokyklos bičiuliai.

Susirinkusiuosius sveikino direktorius Jonas Vydra, Punsko valsčiaus viršaitis Vytautas Liškauskas ir Tėvų tarybos pirmininko pavaduotojas Algirdas Zimnickas, pabrėžę mokytojo darbo svarbą ir dėkoję už kasdienį atsidavimą ugdamt jaunąją kartą. Šventinę programą parengė mokinių savivalda. Skambėjo mokytojams skirtos dainos, jaudinantys sveikinimai ir padėkos žodžiai. Ypatinga renginio akimirka tapo mirusių pedagogų pagerbimas – jų atminimui buvo uždegtos žvakelės ir atlikta daina „Baltas paukštis“. Šventę papuošė trečiųjų šokis „Riešutai“, daina „Mano širdis laiminga“ bei kiti muzikiniai pasirodymai.

Rugsėjo 29 dieną IV a klasės mokiniai dalyvavo gyvosios istorijos pamokoje Eglinėje. Sodybos šeimininkai supažindino vaikus su jotvingių (sūduvių) istorija, papasakojo apie Eglinės piliakalnį ir archeologinių tyrimų rezultatus. Mokiniai apžiūrėjo radinių kopijų ekspoziciją, lankė piliakalnį, susipažino su senovės baltų gyvenimo būdu, gyvenimais įtvirtinimais ir kultūra. Edukaciją papildė komandinis žaidimas, o išvykos pabaigoje mokiniai prie laužo kepė dešreles ir vaišinosi žolelių arbata.

Gruodžio 4 dieną IV a klasė vyko į Kauną. Pirmoji išvykos stotelė buvo Vytauto Didžiojo karo muziejus, kur mokiniai susipažino su Lietuvos istorija nuo seniausių laikų iki šių dienų. Daug dėmesio sulaukė viduramžių karybos ekspozicijos, pasakojimai apie Žalgirio mūšį, Stepno Dariaus ir Stasio Girėno skrydį bei aviacijos konstruktoriaus Antano Gustaičio veiklą. Mokiniai taip pat aplankė Knygnešių sienelę ir Laisvės paminklą.

Ketvirtokai lankėsi Mokslo saloje – moderniam mokslo ir inovacijų centre. Dalyvaudami Kultūros paso programoje „Išmanaus miesto laboratorija: Holografinės skulptūros“, mokiniai kūrė trimačių

Alytaus lėlių teatre

hologramų projektus, susipažino su šiuolaikinėmis technologijomis ir kūrybiškai pritaikė įgytas žinias. Kelionę vainikavo pasivaikščiojimas šventiškai pasipuošusiu Kauno centru ir apsilankymas Rotušės aikštėje prie miesto eglės.

Gruodžio 8 dieną aštuntų klasių mokiniai lankėsi Balstogėje, kur stebėjo Tetianos Galitsinos Smėlio teatro spektaklį pagal Čarlzo Dikenso kūrinį „Kalėdų giesmė“. Šiuolaikiškai interpretuotas spektaklis, kuriame buvo naudojami šviesos efektai ir tapymas smėliu, pasakojo apie Skrudžio dvasinę transformaciją ir priminė svarbiausias Kalėdų vertybes – gerumą, atjautą ir pagalbą artimui. Spektaklis paskatino mokinius pamąstyti apie žmogiškumą, dalijimosi džiaugsmą ir gebėjimą keistis.

Taigi mokyklos ugdymas neapsiriboja vien klasės sienomis. Istorijos, kultūros, meno ir mokslo pažinimas per patirtį leidžia mokiniams gilinti žinias, ugdyti vertybes bei atrasti naujų įkvėpimo šaltinių. Tai padeda jaunam žmogui augti, tapti smalsia, kūrybinga ir atsakinga asmenybe.

GERUMO IR DRAUGYSTĖS PAMOKOS PUNSKO MOKYKLOJE

2025 metų pabaiga ir 2026-ųjų pradžia Punsco Dariaus ir Girėno

pagrindinėje mokykloje ugde mokinių tautiškumą, jautrumą, kūrybiškumą ir atsakomybę. Mokiniai dalyvavo edukaciniuose užsiėmimuose, minėjimuose, labdaros akcijose ir pažintinėse išvykose.

Gruodžio 8 dieną VI–VII klasių moksleiviai dalyvavo susitikime su Teritorinės gynybos pajėgų kariais. Praktinių užsiėmimų metu susipažino su civilinės gynybos, pirmosios pagalbos, saugumo ir kibernetinės apsaugos pagrindais. Kariai mokė, kaip elgtis ekstremaliose situacijose, atpažinti pavojus, kvieisti pagalbą bei saugiai evakuotis. Įgytos žinios ne tik praplėtė mokinių akiratį, bet ir sustiprino jų saugumo jausmą bei atsakomybę už save ir kitus.

Gruodžio 4 dieną antros klasės mokiniai lankėsi Marijampolės kino teatre „Spindulys“, kur dalyvavo inovatyvioje edukacijoje, skirtoje garsaus olandų dailininko Vincento van Gogo kūrybai pažinti. Vaikai kūrė piešinius menininko stilistika, juos animavo naudodamiesi šiuolaikinėmis technologijomis, o virtualios realybės akiniai leido tarsi patekti į garsiuosius dailininko paveikslus. Ši edukacija tapo puikiu meno, kūrybiškumo ir technologijų derinio pavyzdžiu.

Lapkričio pabaigoje nemažai dėmesio skirta ir profesiniam ugdymui. Penktų klasių mokiniai lankėsi Seinų

policijos nuovadoje ir gaisrinėje, kur susipažino su pareigūnų darbu, atsakomybe bei pirmosios pagalbos svarba. Tuo tarpu VIII b klasės mokiniai Seinų „Žiburio“ mokykloje dalyvavo Lietuvos kariuomenės dienos minėjime, lankė Lietuvos savanorių kapus Seinuose ir Berznyke bei pagerbė jų atminimą uždegdami žvakutes.

Mokyklos moksleiviai aktyviai dalyvavo ir konkursuose. Lapkričio 28 dieną Seinų „Lietuvių namuose“ vykusiame konkurse „Šv. Kazimieras – lietuvių jaunimo globėjas“ puikiai pasirodė mūsų mokyklos atstovai: Rimas Vitkauskas laimėjo antrąją vietą, Odetta Nevulytė – trečiąją, o Olivija Šimčikaitė pelnė pagyrimą. Lapkričio 14 dieną tarptautiniame geografijos konkurse Marijampolėje mokyklai atstovavo Uršulė Aleksaitė ir Greta Nevulytė.

Ypatingas įvykis buvo penktokų kelionė į Lietuvos Respublikos Prezidentūrą Vilniuje. Mokiniai dalyvavo Prezidentūros kalėdinės eglutės įžiebimo šventėje, susitiko su Lietuvos Respublikos Prezidentu Gitanu Nausėda ir pirmąją poniją Diana Nausėdiene, apsilankė Valstybės pažinimo centre bei stebėjo šventinį spektaklį. Ši išvyka vaikams paliko neišdildomų įspūdžių ir tapo vertinga pamoka.

Didelio mokyklos palaikymo sulaukė ir savivaldos organizuota labdaros akcija. Gruodžio pradžioje mokiniai kepė ir pardavinėjo skanėstus, o surinktos lėšos buvo skirtos Marijampolės vaikų globos namams ir Seinų gyvūnų prieglaudai. Sausio 9 dieną savivaldos atstovai aplankė Marijampolės vaikų globos namus, perdavė sukaupą paramą ir susipažino su šios įstaigos veikla. Akcija tapo gražiu atjautos pavyzdžiu, įrodžiusiu, kad net maži darbai gali suteikti daug džiaugsmo ir vilties.

Sausio 14 dieną mokykloje vyko jauki Senelių šventė, kurią surengė IV a ir IV b klasių mokiniai. Vaikai dainomis, eilėraščiais, vaidinimais

ir muzikiniai kūriniai dėkojo močiutėms ir seneliams už meilę, rūpestį ir gyvenimo išmintį. Po koncerto seneliai buvo pakviesti prie bendro vaisių stalo, kur netrūko šiltų pokalbių ir nuoširdžių emocijų.

Tą pačią dieną vyresniųjų klasių mokiniai dalyvavo edukaciniame susitikime prie Punios ežero. Čia gaisrininkai mokė saugaus elgesio ant ledo taisyklių. Demonstruodami jie padėjo suprasti, kaip elgtis pavojingose situacijose ir kaip suteikti pagalbą nelaimės ištiktam žmogui.

Prieš Kalėdas mokyklos bendruomenė susibūrė į tradicinį susitikimą. Skambėjo literatūros kūrinių ištraukos, Šventojo Rašto žodžiai, poezija ir prasmingi pamąstymai apie gerumą, tikėjimą. Renginį vainikavo mokyklos direktoriaus sveikinimas ir padėka visiems, prisidėjusiems prie šventinės nuotaikos kūrimo.

Minint Laisvės gynėjų dienos 35-metį, VI a klasės mokiniai priminė tragiškus 1991 metų sausio 13-osios įvykius, pagerbė žuvusiųjų atminimą ir kvietė saugoti laisvę. Uždegtos atminimo žvakelės ir moksleivių mintys tapo prasmingu pagarbos ženklui tiems, kurie paaukojo gyvybę dėl Lietuvos laisvės.

Kasdieniai darbai, šventės, išvykos

ir gerumo akcijos moko svarbiausių gyvenimo vertybių – pagarbos, atsakomybės, atjautos ir meilės savo kraštui bei žmonėms.

PAVASARIO MĖNESIAI – ŽINIŲ, KŪRYBOS, MEILĖS KALBAI IR LIETUVAI KELIAS

2026 metų vasario ir kovo mėnesiai Punsco Dariaus ir Girėno pagrindinėje mokykloje skatino mokinių smalsumą, kūrybiškumą bei domėjimąsi savo krašto istorija ir kultūra. Moksleiviai dalyvavo konkursuose, edukacinėse išvykose, Lietuvos valstybinių švenčių minėjimuose ir tarptautiniuose projektuose.

Svarbiausia pavasario iniciatyva tapo Lenkijos švietimo ministerijos programa „Wyjście z klasą“, kurios tikslas – mokymąsi perkelti už mokyklos ribų ir sudaryti mokiniams galimybę pažinti pasaulį per tiesioginę patirtį. Programoje dalyvavo visi mokyklos mokiniai ir mokytojai. Edukacijos vyko Punsco „Senosios klebonijos“ muziejuje, Juozo Vainos etnografiniame muziejuje, Jotvingių ir prūsų gyvenvietėje Ožkiniuose bei etnografės Aldonos Vaicekauskienės vedamuose užsiėmimuose. Mokiniai ne tik gilino žinias apie savo

krašto istoriją ir kultūrą, bet ir patys prisidėjo prie tradicinių sodų elementų gamybos, mokydamiesi senųjų amatų ir papročių.

Kovo mėnesį moksleiviai aktyviai dalyvavo lietuvių kalbos konkursuose. Kovo 30 dieną Punsco mokykloje vykusioje lietuvių kalbos viktorinoje varžėsi IV–VI klasių mokiniai iš Punsco ir Seinų „Žiburio“ mokyklų. Dalyviai demonstravo lietuvių tautosakos, kalendorinių švenčių tradicijų ir kalbos kultūros žinias. Džiugu, kad abi pirmąsias vietas iškovojo Punsco mokyklos mokinės – penktokių ir šeštokių komandos.

Puikiai mūsų mokyklos mokiniai pasirodė ir kovo 20 dieną Vidugirių mokykloje vykusioje VII–VIII klasių lietuvių kalbos viktorinoje. Šių metų tema buvo tremties literatūra ir jos atspindžiai lietuvių kūryboje. Dvi pirmosios vietos atiteko Punsco mokyklos aštuntokams, kurie parodė puikias literatūrines žinias bei gebėjimą taisyklingai vartoti lietuvių kalbą.

Mokyklos aštuntokai dalyvavo ir tarptautiniame STEAM konkurse „STEAM spalvos“, kurį organizavo KTU inžinerijos licėjus ir Vytauto Didžiojo universiteto STEAM daktikos centras. Akademijoje vykusiame renginyje jie sprendė įvairias inžinerijos, biologijos, chemijos, matematikos, elektronikos, robotikos ir informacinių technologijų užduotis. Konkursas suteikė galimybę praktiškai pritaikyti žinias ir išbandyti save šiuolaikinių technologijų pasaulyje.

Kovo 11-osios – Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dienos – minėjimą mokykloje surengė VII a klasė. Šventinis renginys priminė istorinius 1990 metų įvykius, Lietuvos kelią į laisvę bei kiekvieno žmogaus atsakomybę saugant nepriklausomybę. Mokiniai pabrėžė lietuvių kalbos, kultūros ir istorijos svarbą, o muzikiniai ir poetiniai pasirodymai padėjo dar geriau pajusti šios dienos reikšmę.

Sėkmingai mokiniai pasirodė ir

Iš Punsco mokyklos archyvo

Projektas „Pažinkime Palenkę“

Mokslo metų pabaiga

Lietuvos istorijos bei geografijos konkurse, vykusiam Seinų „Lietuvių namuose“. Šių metų tema – Seinų kunigų seminarija ir jos vaidmuo lietuvių tautiniame atgimime. Net keturios mūsų mokyklos komandos buvo tarp geriausiųjų – iškovojo pirmąją, antrąją, trečiąją ir ketvirtąją vietas.

Kovo pradžioje mokykloje viešėjo Lazdijų turizmo informacijos centro atstovai. Jie pristatė Lazdijų krašto istoriją, gamtą ir turizmo galimybes, o mokiniai aktyviai dalyvavo viktorinoje bei buvo apdovanoti atminimo dovanėlėmis.

Vasario 24 dieną mokykla sulaukė svečių iš Marijampolės Jono Totoraičio progimnazijos. Trečiokai pristatė muzikinį spektaklį „Miško fleita“, kuris sužavėjo mažuosius žiūrovus. Po spektaklio mokiniai dalyvavo bendroje kūrybinėje dirbtuvėse ir gamino „Laisvės paukštelių“, simbolizuojančius draugystę ir laisvę.

Žiemos pabaigoje vyresniųjų klasių moksleiviai taip pat dalyvavo išvykoje į Šilainę. Čia jų laukė pasivažinėjimas arklių traukiamomis rogėmis, žiemos žaidimai gryname ore ir pabendravimas prie laužo.

Mokyklos mokiniai aktyviai dalyvavo įvairiuose konkursuose, olimpiadose ir projektuose, kuriuose parodė aukštą pasirengimo lygį, kūrybiškumą ir atsakingą požiūrį

į mokymąsi, o ypatingu pasiekimu tapo VIII b klasės mokinio Rimo Vitkausko laimėjimas nacionaliniame konkurse „Lietuvos kovų už laisvę ir netekčių istorija“, kuriame jis pristatė istorinį pasakojimą apie Lenkijos lietuvių veiklą 1991 metų sausio įvykių kontekste ir jų indėlį į Lietuvos nepriklausomybės stiprinimą.

Ne mažiau svarbi mokyklos gyvenimo dalis buvo meninė ir kultūrinė veikla, apėmusi dalyvavimą lietuviškos dainos konkurse „Dainorėlis“, vaikų šokių šventėje „Bitute pilkoji“, poezijos renginiuose bei įvairiuose koncertuose ir festivaliuose, kur mokiniai atskleidė savo talentus, kūrybiškumą ir sceninę drąsą. Mokykla yra vieta, kur ugdomos ne tik žinios, bet ir kūrybiškumas, kultūrinis sąmoningumas bei pagarba savo krašto tradicijoms.

Pasibaigus dar vieneriems mokslo metams, galime pasidžiaugti mokinių pasiekimais, prasmingais renginiais, išvykomis, konkursais ir kasdiene veikla. 2025/2026 mokslo metais Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinę mokyklą lankė 213 mokinių. Šie metai buvo kupini naujų žinių, iššūkių, draugystės akimirkų ir bendrų laimėjimų, kurie praturtino kiekvieną mokyklos bendruomenės narį. Ypatingu mokslo metų akcentu tapo Mokyklos šventė – graži tradicija,

suburianti mokinius, mokytojus, tėvus ir svečius. Šventės metu netrūko meninių pasirodymų, nuoširdžių padėkų ir jausmo, primenančio, kad mokykla yra draugystės namai.

Svarbu, kad mūsų mokykloje dar kartą įteikta mokytojo Jeronimo Šalčiūno piniginė premija. Ji skiriama mokiniams už aukštus mokymosi rezultatus, pavyzdinę elgesį, aktyvų dalyvavimą lietuvių kultūriname gyvenime bei mokyklos garsinimą konkursuose. Šių metų premijos laureatėmis tapo ketvirtokė Silvija Aleksaitė, šeštokės Paulina Milončytė ir Irmėna Makauskaitė bei aštuntokės Greta Nevulytė ir Uršulė Aleksaitė. Jų atkaklus darbas, atsakingas požiūris į mokslą ir aktyvi veikla yra puikus pavyzdys. Ši dovana – kur kas daugiau nei finansinis paskatinimas. Tai prasmingas įvertinimas, skatinantis jaunus žmones siekti žinių, ugdyti vertybes, puoselėti lietuvių kalbą ir kultūrą. Tokios iniciatyvos primena, kad pastangos, darbštumas ir meilė Tėvynei yra vertybės, kurios nelieka nepastebėtos. Mokytojas Jeronimas Šalčiūnas savo gyvenimu ir veikla liudija ištikimybę gimtajai kalbai, tautinei savimonei. Jo rūpestis jaunąja karta bei nuolatinis dėmesys mokyklai rodo, kaip svarbu perduoti tautines ir kultūrinės vertybes ateities kartoms. Nuoširdžiai dėkojame Mokytojui už jo kilnią iniciatyvą, palaikymą ir tikėjimą jaunais žmonėmis. Jo pavyzdys įkvepia mus branginti savo šaknis, puoselėti lietuviybę. Ačiū Jums, Mokytojau, už gerumą, dėmesį ir prasmingus darbus.

Dėkojame visiems, kurie prisidėjo prie šių mokslo metų sėkmės: mokiniams už pastangas, mokytojams už atsidavimą, o tėvams už palaikymą. Linkime visiems gražios, saulėtos ir saugios vasaros, kad rudenį į Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinę mokyklą sugrįžtume pailsėję, kupini naujų jėgų ir įkvėpimo siekti dar didesnių tikslų.

2025/2026 mokslo metai Punsko Kovo 11-osios licėjuje

MRF MEDIJŲ
RĖMIMO
FONDAS

ALICIJA KRAKAUSKIENĖ

Šiais mokslo metais Punsko licėjaus mokiniai ne tik siekė gerų mokymosi rezultatų, bet ir aktyviai dalyvavo įvairiuose konkursuose, sporto varžybose, kultūriniuose renginiuose bei edukaciniuose projektuose. Kasdienis mokytojų ir mokinių darbas davė gražių vaisių – licėjaus bendruomenė džiaugėsi reikšmingais laimėjimais, puoselėjo lietuvių kalbą, kultūrą ir tradicijas, stiprino pilietiškumą bei bendruomeniškumą. Ši apžvalga – tai 2025/2026 mokslo metų svarbiausių įvykių ir pasiekimų apibendrinimas.

PASIEKIMAI

2025/2026 mokslo metais Punsko licėjuje mokėsi 80 mokinių. Mokyklos baigimo pažymėjimą įgijo 21. Aukščiausius rezultatus pasiekė ir licėjų su pagyrimu baigė 6 mokiniai:

Emilija Ariana Hattingh, Sigita Aleksaitė, Julija Krakauskaitė, Vaiva Vaicekauskaitė, Erika Stankevičiūtė, Natalija Chšanauskaitė. Jeronimo Šalčiūno iš Marijampolės stipendija skirta Emilijai Arianai Hattingh. Su pagyrimu keliami į aukštesnę klasę šie moksleiviai: Nojus Uzdila (I kl.), Sara Žilinskaitė (I kl.), Tomas Liaukevičius (I kl.), Matas Grigutis (II kl.), Jokūbas Jankauskas (III kl.), Ula Vilkelytė (III kl.), Virginija Rėkutė (III kl.). Jiems skirtos knyginės dovanos. Apskrities viršininko dovanas gavo trys mokiniai: Lena Leončikaitė (už sporto pasiekimus), Nojus Uzdila ir Jokūbas Jankauskas (už aukštus mokymosi rezultatus). Už aukščiausią pažymių vidurkį Jokūbai Jankauskui skirta Lenkijos ministro pirmininko stipendija.

LAIMĖJIMAI KONKURSUOSE IR SPORTO VARŽYBOSE

Didelė moksleivių dalis dalyvavo įvairiuose konkursuose ir sporto varžybose. Ryškiausias pasiekimas – tai II klasės mokinių laimėjimas Euroskolos konkurse, kuriame dalyvavo beveik šimtas komandų iš visos Lenkijos. Kiekviena komanda turėjo sukurti trumpą filmuką (iki 45 sekundžių), nagrinėjantį žmogaus teisių klausimą. Komisija parinko 10 mokyklų, kurios parengė įdomiausius, aiškiausiai perteikiančius mintį, kruopščiai sukurtus filmukus. Šių mokyklų komandoms suteikta Europos Parlamento finansinė parama ir jos dalyvaus Euroskolos seminare Strasbūre 2026 metų rudenį. Mokiniais rengiant konkursinį darbą talkino auklėtoja Alicija Krakauskienė.

Iš Punsko licėjaus archyvo

Šimtadienis

Edukacinis žaidimas „Ką žinai apie Vasario 16-ąją?“

Kitas reikšmingas pasiekimas – dviejų licėjaus mokinių laimėjimas konkurse „Lietuvos kovų už laisvę ir netekčių istorija“: Jonas Jankauskas laimėjo III vietą už dailės darbėlį „Vilties liepsna“, o Gabija Stoskeliūnaitė – už „Laišką prosenelei Mirtai“. Jiems talkino mokytojos Danguolė Grigutienė ir Alicija Krakauskienė.

Kūrybinio konkurso „Mūsų kalbinis kultūrinis kraštovaizdis“, kurį organizavo Lituanistų sambūris drauge su Valstybine lietuvių kalbos komisija, Lietuvių literatūros ir tautosakos institutu, Lietuvių kalbos institutu, Lietuvių kalbos draugija, LR švietimo, mokslo ir sporto ministerija, užsienio lietuviškų mokyklų grupėje laureate tapo ketvirtokė Gabrielė Baranauskaitė už darbą „Mano krašto kultūros asmenybė. Pokalbis su mano seneliu Kazimieru Baranasku“. Konkursui parengė mokytoja Birutė Vaičiulienė.

Nenuilstamai kovoja bei aukštus rezultatus pasiekia mūsų mokyklos sportininkai. Viena iš tokių pasiekimų – merginų krepšinio komandos II vietos laimėjimas nacionaliniame „Nuo SKS iki AZS“ turnyro finale Varšuvoje. Punsko licėjaus

krepšininkių komanda atstovavo Palenkės vaivadijai. Komandoje žaidė: Edita Latvytė, Inesa Nevulytė, Rasa Maksimavičiūtė, Julija Krakauskaitė, Aleksandra Kardauskaitė, Vaiva Vaicekauskaitė, Gabija Petruškevičiūtė, Inga Aleksaitė ir Lena Leončikaitė. Jų treneris Darius Valinčius.

Tarptautiniame Sūduvos regiono mokinių geografijos konkurse Sara Žilinskaitė pelnė III vietą. Pasiruošti konkursui padėjo mokytojas Vytautas Budzeika.

Choras „Pašešupiai“ tapo Kauno miesto ir rajono moksleivių XX patriotinių dainų konkurso laimėtoju (vadovas Dainius Pavilonis, koncertmeisteris Raimundas Martinkėnas).

Keli mokiniai, vadovaujami mokytojos Alicijos Krakauskienės, dalyvavo dailės darbų konkursuose ir tapo nugalėtojais: Darija Murauskaitė (II kl.) – Trakų istorijos muziejaus organizuoto piešinių konkurso „Tu Vytauto Didžio galybę matei“ nugalėtoja bei Tarptautinio vaikų ir jaunimo meninės kūrybos konkurso „Dzideli dzyvai, Kalėda“, kurį organizavo Dailės mokytojų asociacija Vilniuje, laureatė; Milda Aleksaitė (I kl.) – Tarptautinio meninės raiškos

mokinių konkurso „Iš močiutės skrynios“ laureatė; Jonas Jankauskas (I kl.) – Lenkijos respublikiniame konkurse „Ugniagesys savanoris tarnystėje kitam žmogui ne tik kilus gaisrui“ pelnė III vietą.

Dailiojo žodžio konkurse, kurį organizavo Lenkijos lietuvių draugija, licėjaus kategorijoje laureatėmis tapo ketvirtokės: Gabija Petruškevičiūtė (I vieta), Vaiva Vaicekauskaitė (II vieta), Rasa Maksimavičiūtė (III vieta). Pagyrimus pelnė: Rita Pečiulytė (III kl. mok.) ir Jonas Kalinauskas (II kl. mok.). Jiems pasiruošti padėjo mokytoja Birutė Vaičiulienė.

RENGINIAI, IŠVYKOS IR POPAMOKINĖ VEIKLA

Be kasdienių pamokų, mokykloje vyko tradiciniai ir kiti edukaciniai renginiai, buvo surengta nemažai ekskursijų. Mokiniai turėjo galimybę dalyvauti popamokinėje veikloje.

Rudenį ketvirtokai suorganizavo Pirmųjų krikštą, o vėliau pirmos klasės mokiniai surengė Padėką, kurioje su humoru buvo pavaizduoti abiturientų charakterio bruožai ir parodytos linksmos situacijos.

Išpūdingiausias renginys buvo abiturientų Šimtadienis. Šiųmetis šūkis – „Skriskime ten, kur trokšta širdis“. Meno programa parengta pagal Ričardo Bacho alegorinę apysaką „Džonatanas Livingstonas Žuvėdra“.

Pavasariį abiturientai mokyklos sporto salėje parodė Paskutinio skambučio meno programą, pašoko „Gailingį“, prie mokyklos pasodino atminimo medelį – beržą. Tos pačios dienos vakarą vyko „Dzinguliukai“. Trečių klasių mokiniai surengė humoristinį spektaklį, kuriame suvaidino vyresnius draugus.

Kaip ir kasmet, iškilmingai paminėtos lietuviams svarbios datos. sausio 13-osios rytą mokyklos languose sužibo žuvusiųjų atminimui skirtos žvakelės. Pirmos klasės mokiniai priminė istorijos faktus, įvykusius

prieš 35 metus, kai lietuviams teko susigrumti su galinga sovietų kariuomene ir ginti savo šalies laisvę. Siekdami prisiminti ir įprasminėti 1918 m. vasario 16 d. pasirašytą Lietuvos Nepriklausomybės Aktą, antrojai parengė edukacinį žaidimą „Ką žinai apie Vasario 16-ąją?“. Iškilmingai paminėjome Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dieną ir Punsko licėjaus vardadienį. Birželį trečių klasių moksleiviai suorganizavo Gedulo ir vilties dienos minėjimą.

Moksleiviams buvo surengtos edukacinės išvykos į Varšuvą pagal Lenkijos švietimo ministerijos finansuojamą programą „Wyjście z klasą“. Programos tikslas – finansiskai paremti vienos dienos mokinių išvykas į kultūros ir mokslo įstaigas bei švietimo centrus, jas papildant kultūrinėmis edukacijomis. Surengta ir pirmokų integracinė išvyka bei abiturientų ekskursija po Seinų kraštą, kurios tikslas buvo aplankyti reikšmingiausias šio krašto vietas ir geriau pažinti savo mažąją tėvynę. Mokiniai taip pat leidosi į pažintinę kelionę į Rygą, Taliną ir Helsinkį. Punsko valsčiui suteikus paramą moksleiviai keliavo Antano Baranausko takais. Ekskursiją vainikavo Punsko Kovo 11-osios licėjaus mokinių surengtas koncertas Anykščių

kultūros centre. Scenoje pasirodė choras „Pašešupiai“, skaitovai ir šokių grupė „Šalčia“.

Mokykloje vyksta įvairi popamokinė veikla. Čia veikia: šokių grupė „Šalčia“ (vadovė Asta Pečiulienė), choras „Pašešupiai“ (vadovas Dainius Pavilonis, koncertmeisteris Raimundas Martinkėnas), merginų ir vaikinų krepšinio komandos (treneris Darius Valinčius), redaguojamas leidinukas „Dėmesio“ (globėja Birutė Vaičiulienė). Dirba mokinių savivalda, globojama mokytojos Irenos Nevulienės.

NETRADICINĖS PAMOKOS IR PROJEKTAI

Visi licėjaus mokiniai savo žinias ir gebėjimus tobulino Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos finansuojamo Kultūros paso edukaciniuose užsiėmimuose „DI ir aš: rašymo dvikova ar draugystė?“, kuriuos vedė Mykolo Romerio universiteto dėstytojas, psichologas Gintautas Katulis. Šios kūrybinės dirbtuvės suteikė galimybę išmokti išmaniai naudotis technologijomis kūrybiniame procese ir sustiprinti savo literatūrinę balsą.

Lietuvos Respublikos konsulato Seinuose kvietimu iš Kauno M. K. Čiurlionio dailės muziejaus atvykusios profesionalios

menotyrininkės vedė pažintines edukacijas apie simbolinį koliažą, paremtas M. K. Čiurlionio kūryba ir leidusias pažvelgti į pasaulį menininko akimis. Pasirinkdami spalvas, dėliodami formas ir kurdami pasakojimą koliažo forma, mokiniai galėjo patys patirti menininko vizijų gimimo procesą. Dalyviai taip pat buvo supažindinti su M. K. Čiurlionio kūriniu „Jūros sonata“.

Lietuvos Respublikos konsulato Seinuose dėka mokiniai žiūrėjo „Cezario grupės“ spektaklį, sukurtą pagal Antano Baranausko poemą „Anykščių šilelis“. Spektaklio kūrėjai – aktorius ir režisierius Paulius Čižinauskas, kompozitorė Ieva Baranauskaitė, garso režisierius Mykolas Baranauskas ir šviesų dailininkas Rimas Petrauskas.

Moksleiviai taip pat dalyvavo netradicinėje lietuvių kalbos pamokoje, kurią vedė licėjaus 1987 metų laidos absolventas, lituanistas ir vertėjas Kazys Linka. Jis kalbėjo apie kalbos kultūrą, taisyklingą lietuvių kalbos vartojimą ir gimtosios kalbos puoselėjimo svarbą. Lektorius pabrėžė, kad lietuvių kalba yra ne tik bendravimo priemonė, bet ir svarbi tautinės tapatybės dalis, todėl ją privalome saugoti ir gerbti. Be to, jis atkreipė dėmesį į dažnai vartojamas svetimbybes, ypač

Kovo 11-osios koncerto akimirka

Rudens literatūriniai skaitymai

lenkiškus žodžius, kurie vis labiau įsigali mūsų kasdienėje kalboje. Pa-teikė daug pavyzdžių, kaip juos galima pakeisti lietuviškais atitikmenimis. Pavyzdžiui, vietoj „kartachai“ siūlė vartoti žodį „kukuliai“, o vietoj „lioduvkė“ – „šaldytuvas“. Lektorius ragino sąmoningai rinkti lietuviškus žodžius ir be reikalo nevartoti svetimybų. Kaip vertėjas, jis pabrėžė, kad svarbu ne pažodžiui kopijuoti kitų kalbų konstrukcijas, o ieškoti natūralių, lietuvių kalbai būdingų raiškos priemonių.

Kasmet licėjaus mokiniai susitinka su Poezijos pavasario ir Rudens literatūrinių skaitymų dalyviais. Šiais mokslo metais moksleiviai turėjo progos susitikti su poetais Indre Larssen (Norvegija), Vladu Braziūnu, Juozu Žitkausku ir Sigitu Birgelio Rudens literatūrinių skaitymų metu. Renginį pajavairino multiinstrumentalistas ir dzūkodelikos žanro kūrėjas Rokas Kašėta. Poezijos pavasario šventėje mokiniams savo kūrybą skaitė Giedrė Kazlauskaitė – poetė, kritikė, eseistė, 2026 metų Poezijos pavasario laureatė; Laima Kreivytė – poetė, parodų kuratorė ir dailės kritikė; Dainius Dirgėla – poetas, dramaturgas ir fotografas; Sigitas Birgelis – mūsų krašto poetas, fotografas, vertėjas, knygų sudarytojas ir

publicistas.

Įsimintinas mokinių susitikimas su Lenkijos kariuomenės atstovais, kurie papasakojo, kaip susikomplektuoti evakuacinę kuprinę, ką būtina žinoti ruošiantis ekstremalioms situacijoms ir galimam karo metui. Svečiai vedė ir šaudymo pratybas. Be to, Punsco licėjyje vyko pirmosios pagalbos mokymai, kuriuos vedė Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos pareigūnai.

Kita labai reikšminga licėjaus veikla – dalyvavimas projektuose. Nuo 2025 m. spalio mėn. iki 2028 m. mokykla dalyvauja tarptautiniame Erasmus+ KA220 projekte „Takeliai per STEAM ir laiką: kur istorija susitinka su STEAM“. Šiame projekte dalyvauja partneriai iš keturių šalių: Lenkijos, Lietuvos, Italijos ir Serbijos. Jo tikslai: stiprinti mokytojų pasirėngimą taikyti integruotus ir inovatyvius mokymo metodus, skatinti mokinių kritinį, istorinį, mokslinį ir etinį mąstymą, kurti praktinius ugdymo įrankius, mokymo scenarijus, diegti skaitmeniniais sprendimais grįstą ir šiuolaikišką ugdymą.

2025–2026 metais Punsco Kovo 11-osios licėjus ir Seinų apskritis vykdo Europos Sąjungos Ekonomikos gavinimo ir atsparumo didinimo planą. Mokykla įsigijo šešis nešiojamuosius

kompiuterius bei įkūrė dirbtinio intelekto ir gamtos mokslų dirbtuvę.

Vykdamas projektą „Punsco licėjui 70“, išleistas mokyklos 70-mečiui skirtas leidinys. Projektą finansavo Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija.

SVEČIAI

Punsco licėjyje lankėsi Kauno rajono savivaldybės delegacija, vadovaujama mero Valerijaus Makūno. Taip pat viešėjo Kauno Valdorfo mokyklos dvyliktojų grupė su dviem juos lydėjusiomis mokytojomis.

Mokiniai turėjo progą susitikti su Lietuvos Respublikos Seimo nariu, Nacionalinio susivienijimo pirminku dr. Vytautu Sinica, kuris kalbėjo apie tautinės atminties svarbą. Vilniaus universiteto dėstytojai skaitė moksleiviams paskaitas ir supažindino su studijų šiuo universitete galimybėmis.

2025/2026 mokslo metai buvo darbingi visai Punsco Kovo 11-osios licėjaus bendruomenei. Mokiniai pasiekė reikšmingų mokslo, meno ir sporto laimėjimų, aktyviai dalyvavo visuomeninėje veikloje, puoselėjo lietuvių tradicijas ir garbingai atstovavo savo mokyklai bei kraštui Lenkijoje ir už jos ribų. Šie laimėjimai yra nuoseklaus moksleivių darbo, mokytojų atsidavimo ir visos bendruomenės bendradarbiavimo vaisius.

Mokslo metams pasibaigus licėjaus gyvenimas nesustojo. Bendruomenės laukė dar vienas ypatingas įvykis, visiems reikšminga šventė – Punsco Kovo 11-osios bendrojo lavinimo lietuvių licėjaus 70-asis jubiliejus. Tai buvo gera proga prisiminti mokyklos istoriją, pagerbti jos kūrėjus, buvusius mokytojus ir absolventus, pasidžiaugti dabartiniais pasiekimais bei pažvelgti į ateitį. Apie jubiliejaus renginius, jų eigą, rėmėjus ir svarbiausias akimirkas kviečiame skaityti kitame straipsnyje.

Audringas tėvo likimas

Povilo Pečiulio 80-osioms mirties metinėms

VYTAUTAS PEČIULIS

Kaip greitai prabėgo dešimt metų nuo to, kai 2016-aisiais lankantis gimtinėje Punske krašte buvo paminėtos tėvelio 70-osios mirties metinės. Sukviesti giminės iš Punske krašto ir Lietuvos. Paminėti atvyko Lietuvos šaulių ir kariuomenės atstovai. Kodėl? Prieš mirtį tėvelis prašė mamos, kad aš užaugęs tapčiau Lietuvos karininku. Susiklostė taip, kad Lietuva buvo okupuota. Ir negalėjau tapti tuo, kuo tėvelis norėjo. Likimas lėmė apsigy-

venti Kanadoje, kur veikė Lietuvos šaulių sąjungos išeivijoje organizacija. Šaulių organizacija yra karinės paskirties, bet veikė kaip kultūrinė Lietuvių bendruomenės sudėtyje. Tapęs šauliu, turėjau uniformą, kuria apsilvilkęs pagerbiau savo tėvelio atminimą. Atkūrus Lietuvos Nepriklausomybę, į Kanados kariuomenės mokomąjį pulką atvykdavo iš jos karininkai mokytis anglų kalbos (kai Lietuva ruošėsi tapti NATO nare). Užsimezgė artimi ryšiai su Lietuvos kariuomene ir jos vadybe. Lankantis tėvynėje, kariuomenė padovanojo uniformą, kurią jau daug metų vilkiu minėjimų metu. Nuvykęs į Lietuvą, išskilmėse dalyvauju taip pat su uniforma. Matė mane uniformuotą Punske, kai su atvykusiais atstovais prie tėvelio kapo atidavėm deramą pagarbą. Negalima tikėti, kad pagerbime dalyvavęs tėvelio anūkas Edvardas yra Visagalio pašauktas ir nedalyvaus senelio aštuoniasdešimtųjų mirties metinių minėjime. Tikėkim, kad jis su seneliu aukštybėse bus su mumis kartu.

Rašyti apie tėvelį nelingva, kai apie jį žinau tik iš mamos ir kitų jį pažinusių asmenų pasakojimų. Man buvo ketveri su puse metų, kai 1946-ųjų liepos 13 d. tėvelis mirė.

Keletą momentų prisimenu jam gyvam esant. Įsivaizduoju, kaip tėveliui buvo sunku išeiti iš šio pasaulio, paliekant tėvus, žmoną ir mažus vaikus. Atsimenu, netoli namų pakrantėje augo žemuogės. Mamos pamokyti, kaip jas suverti ant smilgos, nuėję su mažyte sesute rinkdavom net ir vos raudonuoti pradėjusias. Tėvelis, gulėdamas lovoje, valgė tik minkštas, nunokusias, nes ligos kankinamas galėjo vien minkštą maistą valgyti. Dieną, kai mirė, su tėvelio pusbroliu, mano krikšto tėvu buvau prie kluono, prie maniežo, kur jis ruošėsi girtomis malti miltus. Kažkas atbėgęs pasakė, kad tėvelis miršta. Nubėgę su krikštateviu radom suklaupusius ir besimeldžiančius prie degančios Grabnyčių žvakės. Nesupratau, kas vyksta, bet visi verkė, tai ir aš pradėjau. Verkdama mama ramino mane ir pasakė, kad tėtulis mirė. Nesupratau, kodėl visi verkė, kam žibėjo žvakės ir kodėl mama vėliau buvo juodai apsirengusi. Išlikę atminty, kaip kapi-nėse nuleidžiant karstą mama šaukė, o senelis, karstą liedsdamas, aimanavo, kodėl mano tėvelis paliekąs jį senatvėje.

Tėveliui buvo 38 metai. Gimęs 1908 m. spalio 26 d. Pelelių kaime. Mylėjo gimtąjį kraštą, o labiausiai – Lietuvą. Tuometinės valdžios buvo persekiojamas. Nors lenkų valdžia buvusi nepalanki lietuviams, visi jauni vyrai buvo šaukiami tarnauti kariuomenėje. Dauguma lietuvių tarnavo Lomžoje kavalerijos dalinyje. Turimoje nuotraukoje su tėviliu yra draugas iš Klevų kaimo. Mama sakydavo jo pavardę, bet jos negaliu

Povilas Pečiulis (kairėje) su draugu, tarnavę Lenkijos kariuomenėje

Pelelių kaimo vaidintojai, kuriems vadovavo Povilas Pečiulis (sėdi pirmos eilės viduryje)

prisiminti. Prieš kariuomenę tėvas kaime ruošdavo vaidinimus. Atitarnavęs skirtą laiką ir 1932 metais sugrįžęs padėjo savo tėvui ūkininkauti. Ilgai nelaukus buvo areštuotas ir apkaltintas pranešinėjimu Lietuvos žvalgybai apie Lenkijos kariuomenę. Suvalkuose buvo švenčiama Kariuomenės diena. Vyko kariuomenės paradas. Tėvelis, turėdamas fotoaparata, padarė keletą nuotraukų. Dėl to buvo areštuotas ir apkaltintas. Už lietuvišką veiklą nebuvo pagrindo apkaltinti, o kariuomenės fotografavimas neva buvo įrodymas, kad šnipinėja. Nuteistas kaip išdavikas, skiriant mirties bausmę. Pasamdytas advokatas parašė prašymą Lenkijos prezidentui. Šis pakeitė mirties bausmę kalėjimu iki gyvos galvos. Buvo nugabentas į Kartūzų Berezoje esančią politinių kalinių koncentracijos stovyklą, kur buvo kalinami Lenkijai kenkiantys asmenys. Sunkiomis sąlygomis kaliniams susilpnėdavo sveikata ir jie iš stovyklos gyvi neišeidavo. Čia buvo kalinamas pagarsėjęs ukrainiečių kovotojas Stefan Bandera. Išlikusiam tėvelio užrašų sąsiuvinyje Banderos ukrainietiška parašyta: „My idem v bij za dom svij, za kraj svij, za voliu Ukraini“ („Mes einam į kovą už savo namus, už savo kraštą, už laisvą

Ukrainą“).

Prieš daugelį metų jau gyvendamas Kanadoje sutikau du lietuvius, kurie su tėvu buvo kalinami koncentracijos stovykloje. Petras Česnulis parašė knygą „Nužmogintieji“, kurioje pasakojama, kaip buvo persekiojami lietuviai lenkų okupuotame Vilniaus krašte. Knygoje yra minimas politinis kalinys Povilas Pečiulis. Toronte gyvenantis Steponas Varanka ne kartą pasakojo apie kalinimo priežastis ir sąlygas, kokiomis teko bausmę atlikti. Parvykus į gimtinę visuomet prisistatydavo iš Vaiponios kaimo kilęs Jurgis Verbyla. Jo pirmieji žodžiai būdavo: „Mes su tavo tėveliu kentėjome už Lietuvą.“ Mama, vykdama į gimtinę, nuvežė minėtą knygą. Ją pasirašęs autorius padovanojo kartu kentėjusiam Jurgiui Verbylai.

Vokietijai pradėjus karą su Lenkija buvo numatyta kalinius sunaikinti, bet šalia stovyklos esančio vienuolyno vienuolės prikalbėjo to nedaryti, nes būtų nežmoniškai pasielgta. Apie pusantro tūkstančio lietuvių, ukrainiečių (jų buvę daugiausia), vokiečių ir kitų tautybių kalinių, kurie buvo lenkų kalinami kaip nusikaltę Lenkijai, surakinti grandinėmis, buvo varomi tolyn nuo artėjančių vokiečių. Kaip pasakojo buvę kaliniai,

einant nusilpę būdavo nušautami ir paliekami pakelėse. Nakčiai buvo guldomi pievose, kur drėgna. Kądangi jau prasidėjo ruduo, kaliniai susiremdavo nugaromis, kad palaikytų šilumą. Kolonoje buvę apie septyniasdešimt lietuvių. Iš jų vienas neatlaikė ir buvo nušautas. Buvę kaliniai ir knygos autorius minėjo mano tėvą.

Po dviejų savaičių kelionės kolona sumažėjo iki maždaug septynių šimtų asmenų. Priėjus Baltarusiją, jie buvo suvaryti į kalėjimą Kovel vietovėje. Turint stogą virš galvos buvo patogiau nakvoti. Paryčiais nesigirdėjo sargybinių žingsnių. Jie, pajutę pavojų, pasitraukė. Saulei tekant kalėjimo vartus išlaužė iš rytų Lenkiją užpuolę rusų kareiviai. Jie suvarė kalinius kieman. Išsiaiškinę, kad tai politiniai kaliniai, pasakė: „My vas asvabadili, idite damoi“ („Mes jus išlaisvinom, eikite namo“). Kaliniai, atsisveikinę draugus, būriais pasileido eiti savo gimtinių kryptimis.

Parvykęs iš Kanados į gimtinę, sutikdavau vyresnių žmonių, kurie pasakodavo apie tėvą ir jo audringą likimą. Sutikęs mane, prisiminimais pasidalijo Jonas Radzevičius. Jis, grįždamas iš pralaimėto karo, užėjo į Gardino traukinių stotį pažiūrėti, ar važiuos traukinys į tą pusę, kur einas. Sužinojo, kad subombarduoti geležinkeliai ir traukiniai negali judėti. Išėdamas pamatė ant grindų sėdintį vargingai atrodantį, neskusta barzda asmenį. Jis atrodė jam pažįstamas. Išėjęs iš stoties, sumanė dar sugrįžti ir patikrinti. Ir atpažino mano tėvą. Mat jų gimtinės buvo gretimuose kaimuose. Jie pėsčiomis ėjo sustodami pas gyventojus nakvynei, kur gaudavo ir valgyti. Atėję į Augustavą, stotyje pamatė besiruošiantį išvykti traukinį. Vagone paklausė, kur jis važiuoja. Sužinojo, kad ta kryptimi, iš kur jie atėję, vos spėjo išlipti traukiniui pajudėjus.

Maždaug pusiaukelėje tarp Augustavo ir Seinų, Rigolio kaime, tėvas labai išseko ir nepajėgė toliau eiti.

Palikęs savo bendrakeleivį pas vieną gyventoją, Radzevičius per keletą dienų pasiekė tėvo gimtinę ir pranešė jo tėvams, kur yra paliktas sūnus. Senelis, pasiruošęs kelionei, išvyko vežimu. Prie Seinų močiutės tėviškėje pernaktavo ir kitą dieną pasiekė Rigolio kaimą. Surado nurodytą gyventoją, pas kurį buvo paliktas mano tėvas. Per dvi dienas (vėl nakvojant močiutės tėviškėje) parvažiavo namo.

Atsigavęs po nusilpimo kalėjime ir varginančios kelionės, nuvyko į Kauną, kur pusseserė gydytoja suvedė su Kauno medicinos universiteto profesoriais. Jiems padedant pavyko sustabdyti prasidėjusią džiovą. Gydytojai patarė saugotis nusilpimo ir blogų sąlygų, nes liga atsinaujinsianti. Lankantis Lietuvoje, pusbrolis supažindino mane su žmogumi, kuris pasakojęs, kad būdamas vaikas su savo tėvu nuvežė mano tėvą į Marijampolę. Iš čia tėvelis pasiekė Kauną.

Iš dalies pasveikęs tėvelis vedė ir ūkininkavo gimtinėje. Pasibaigus karui lenkai jį paskundė atėjusiems rusams. Rusų saugumas areštavo tėvelį kaip liaudies priešą. Su kitais kaliniais laikė drėgnuose rūsiuose, tad atsinaujino liga. Prisimenu, kai mama sužinojo, kad kaliniai laikomi Joniškės dvaro rūsiuose, nuvažiavom ten vežimu. Privažiavę aukštų medžių parką palikom arklius ir ėjom arčiau pastatų. Kareiviai neleido toliau eiti. Mama verkdamas prašė, kad leistų paduoti maisto ryšulėlį. Kareiviams nesutikus atėjo vyresnysis, bet jis taip pat neleido. Mama ašarodama paprašė karininką, kad leistų vaikui nunešti. Sutikus padavė man ryšulėlį, sakydama, kad išeis tėtulis ir jam paduosiu. Ėjau rūsiu link atsigręždamas į mamą. Kai išvedė nepanašų į žmogų, išvargintą tėvelį, išsigandęs numečiau ryšulėlį ir ėmiau bėgti atgal. Atmintyje išlikę ir girdžiu tėvelį šaukiant: „Vytuk!“ Tėvui sunku buvo pakelti, kad vaikas nuo jo pabėgo. Neatlaikęs nežmoniškų sąlygų, su palaužta sveikata buvo grąžintas į namus, kuriuose

Liepos 10 d. 60-ąjį gimtadienį šventė
Danutė Gasperavičienė iš Žvikelių.

*Dėkodami už rūpestį, meilę ir atsidavimą šeimai,
linkime stiprios sveikatos bei ilgų ir laimingų gyvenimo metų.
Tegul Tave visada supa mylintys žmonės,
o kiekviena diena atneša gražių akimirų, šypsenų ir šilumos.*

Su gražiu 60-uoju jubiliejumi sveikina

Vaikai Živilė, Asta, Gintas, Jonas, Silvija ir Rimas su šeimomis

*Gyvenime viskas praeina – ir džiaugsmas, ir ašaros, skausmas...
Tik metai rikiuojasi į eilę ir plaukus sidabru nubarsto.
Geriau neskaičiuokite metų, tegul Jūsų dienos dar žydi!
Jaunystę, kuri jau praėjo, tegul anūkėliai palydi!*

Liepos 16 d. 70-ąjį gimtadienį švęs **Danutė Šimčikienė**.
Ta proga šilčiausius sveikinimus siūncia

Vyras, vaikai, marčios ir anūkai

mirė 1946 m. liepos 13 d. Palaidotas Punsco kapinėse.

Susiklostė taip, kad Kanadoje gyvenančio mamos pusbrolio pastangomis 1960 metais mama, aš ir jaunesnė sesuo atvykome gyventi į šią šalį. Mama mirė 1996 metais, o aš ir sesuo jau pasenome. Nepavyko man tapti Lietuvos karininku, bet tėvelio atminimui pagerbti tam tikromis progomis apsivelku Lietuvos kariuomenės uniformą, kurią būdamas šaulys garbingai nešioju.

Tėvui atminti sukūriau eiles apie jo likimą.

Nukirstas qžuolas

*Aš buvau medis tvirtas kaip qžuolas,
Nuvirtau į tamsą nakties.
Giedros ir audrų neįjuntų,
Nes žemė užklojo mane.
Negailėstinga mirtis man kelią pastojų
Ir kirto nukirto mane, jau sudie...*

*Nukrito, sudužo ant mano krūtinės
Gyvenimui švietusi trapioji žvaigždė.*

*Daugiau nežaliuoju, daugiau nelapoju
Ir negirdžiu ošimo šakų.*

*O tu, mano gyvenimo paukšte,
Kur lėksi, netekus gimtųjų namų?*

*Daugiau nebelaikiu aš nieko ateinant,
Plačiai atidaręs duris.*

*Dabar aš vienas, vienasviškai vienas,
Tik amžiną tylą turiu.*

*Daugiau nesugrįšiu, daugiau nepareisiu
Mano vaikščiotais takais,*

*O mano šešėlis per žolę, per smėlį
Daugiau jau čia nepraeis.*

*Tik jūs neliūdėkit, tik jūs netikėkit,
Kad viskas man baigės liūdnai.*

*Iš aukštybių raminsiu, visus apkabinsiu
Tvirtai virpančia savo ranka.*

*Negaila man nieko, tik mano likimo,
Medžių žalumo, gyventų dienų.*

*Aš buvau medis tvirtas kaip qžuolas,
Amžinai atsigulęs po Punsco dangum.*